

DATUM 25 januari 2023

PLAATS **Almelo, raadszaal stadhuis**

TIJDSTIP 09:30-10:30

VOORZITTER C. Bruggink

SECRETARIS S. Dinsbach

PAGINA 1

GENODIGDEN E. van Mierlo (Almelo), M. Geerdink (Borne), C. Severijn (Dinkelland), J. van Houdt (DB-lid, Enschede), P. van Zwanenburg (Haaksbergen), A. Dubbink (Hellendoorn), C. Bruggink (voorzitter, Hengelo), H. Rohaan (Hof van Twente), M. Oosterbroek (Losser), M. Rödel (Oldenzaal), B. Beens (Rijssen-Holten), H. Berning (Tubbergen), M. Paters (DB-lid, Twenterand), H. ter Keurst (Wierden)

Geïnteresseerden van de vergadering kunnen deze bijwonen in de **Raadszaal het stadhuis van Almelo**.

Agenda algemeen bestuur van 25 januari 2023 (reg.nr. 2023-000030)

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
1.	Opening vergadering		
2.	Vaststellen agenda		
3.	Mededelingen		
A - Hamerstukken			
1.	Besluitenlijst AB 14 december 2022 Besluitenlijst besloten deel AB 14 december 2022 (zie map met vertrouwelijke stukken op extranet, toegankelijk voor AB-leden)	Vast te stellen	
B- Bespreekstukken			
1.	Gezonde School Aanpak voortzetten na 2023	1. In te stemmen met het voornemen om de Gezonde School Aanpak structureel voort te zetten; 2. De financiering vanaf 2024 te betrekken bij de behandeling van de begroting 2024.	

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
2.	Uitbreiding Meldpunt zorgwekkend gedrag	1. In te stemmen met het voornemen om de personele capaciteit van het meldpunt zorgwekkend gedrag vanaf 2023 structureel uit te bereiden met 0,89 fte; 2. Deze uitbreiding voor een zienswijze voor te leggen aan de gemeenteraden.	
3.	Ontwikkelingenbrief 2024	1. Kennis te nemen van de ontwikkelingenbrief en kaders voor de begroting 2024. 2. De ontwikkelingenbrief ter informatie aan te bieden aan de gemeenteraden.	
4.	Invoering Wet open overheid (Woo)	1. Voor de invoering van de Woo, projectfinanciering beschikbaar te stellen voor de jaren 2023 en 2024 voor een bedrag van maximaal € 143.908 per jaar. 2. Dit bedrag in rekening te brengen bij de gemeenten.	
C- Ter informatie			
1.	Ontwikkelingen Publieke Gezondheid Asielzoekers	Kennis van te nemen	
D – Rondvraag en sluiting			

DATUM 14 december 2022

PLAATS Twentehuis, Enschede
501-503

TIJDSTIP 10:15-12:15

VOORZITTER C. Bruggink

SECRETARIS S. Dinsbach

PAGINA 1

GENODIGDEN E. van Mierlo (Almelo), M. Geerdink (Borne), C. Severijn (Dinkelland), J. van Houdt (DB-lid, Enschede), P. van Zwanenburg (Haaksbergen), A. Dubbink (Hellendoorn), C. Bruggink (voorzitter, Hengelo), H. Rohaan (Hof van Twente), M. Oosterbroek (Losser), M. Rödel (Oldenzaal), B. Beens (Rijssen-Holten), H. Berning (Tubbergen), M. Paters (DB-lid, Twenterand), H. ter Keurst (Wierden)

Geïnteresseerden van de vergadering kunnen deze bijwonen op de publieke tribune in het Twentehuis, vergaderzaal 501 – 503.

Besluitenlijst algemeen bestuur van 14 december 2022 (reg.nr. 2022-000719)

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
1.	Opening vergadering		AB stemt in met het in beslotenheid te behandelen van de agendapunten B8 en B9. Mevrouw Dubbink (Hellendoorn) is afwezig en wordt niet vervangen. De heer Beens (Rijssen-Holten) brengt waar nodig inhoudelijke standpunten van Hellendoorn in.
2.	Vaststellen agenda		De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld
3.	Mededelingen		- DB meldt dat zij een 24-uursessie willen plannen met het AB in het 1e kwartaal 2023 om stil te staan bij belangrijke onderwerpen zoals het 4-jaren werkprogramma en OZJT. - DB meldt dat het verwachte positieve resultaat van € 230.000,- zoals gemeld in de Bestuursrapportage 2022 negatiever uitvalt. Dit heeft meerdere oorzaken. De belangrijkste is de eenmalige uitkering aan medewerkers zoals afgesproken in de cao onderhandelingen. Dit kost circa € 260.000,-

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
A - Hamerstukken			
1.	Besluitenlijst AB 12 oktober 2022	Vast te stellen	AB besluit: conform Naar aanleiding van het verslag deelt de heer Paters mee dat naar aanleiding van de vaststelling van de inkoopstrategie op 12 oktober, er een onafhankelijk advies in is gewonnen over de reikwijdte van de bevoegdheden/het mandaat van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente, specifiek over het artikel waarin taken en bevoegdheden van OZJT staan beschreven. Dit op verzoek van de AB-leden uit Tubbergen en Dinkelland. Uit het advies blijkt dat de tekst aanpassing behoeft. Het DB zal het advies nader duiden en zal op korte termijn de noodzakelijke acties uitzetten en oppakken, in overleg met Tubbergen en Dinkelland.
2.	Benoeming leden auditcommissie	1. Wethouder A. Maathuis (Almelo) te benoemen tot lid van de auditcommissie. 2. Wethouder D. Vermorken (Borne) te benoemen tot lid van de auditcommissie.	AB besluit: conform
B- Besprekstukken			
1.	Intern controleplan	1. Het interne controleplan vast te stellen.	AB besluit: Conform
2.	Vergoeding kosten voor Jeugdgezondheidszorg t.b.v. Oekraïense vluchtelingen	1. De rijksbijdrage, die de gemeenten conform de decembercirculaire gemeentefonds 2022 zullen ontvangen voor de taken van de JGZ voor Oekraïense vluchtelingen, middels separate	AB besluit: Ingestemd met het voorstel met de aanvulling dat ervan uitgegaan wordt dat dit kostendekkend is. AB wil goede verantwoording en inzicht in wat er met deze middelen gebeurt, ook

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
		facturatie bij de 14 gemeenten in rekening te brengen.	als er iets overblijft. Verzoek van het AB om dit zo snel als mogelijk te factureren.
3.	Samenwerking Provincie Overijssel, GGD Twente, GGD IJsselland.	1. Een samenwerking aan te gaan met GGD IJsselland en de provincie Overijssel voor een periode van twee jaar op de thema's 'groen en gezondheid', 'positieve gezondheid' en 'monitoring en data', volgens bijgevoegde samenwerkingsagenda.	AB besluit: Ingestemd, met de volgende opmerkingen. Het AB vraagt om telkens scherp te maken wie opdrachtgever is en wat ieders rol is. Ook belangrijk om te bepalen wat je lokaal doet en wat regionaal is. De goede verbinding met het programma sociale kwaliteit van de provincie is belangrijk.
4.	Projecten-/werkbudget en bijbehorende bestemmingsreserve OZJT	1. De spelregels voor het projecten-/werkbudget OZJT vast te stellen (bijlage 1). 2. Een bestemmingsreserve voor het projecten-/werkbudget OZJT in te stellen (bijlage 2). 3. Resterende incidentele middelen werkplan OZJT 2022 in te zetten als startkapitaal voor het projectenbudget 2023 en deze extra toe te voegen aan de bestemmingsreserve projecten-/werkbudget OZJT.	AB besluit: Ingestemd, met de volgende opmerkingen. Het AB vraagt aandacht voor de monitoring, bijsturing en communicatie. Het DB zegt toe hier via de reguliere Bestuursrapportages het AB over te informeren. Daarnaast als er belangrijke afwijkingen zijn, zal dit met het AB worden besproken.
5.	Financiële dekking stoppen GGiD	1. De bestemmingsreserve GGiD van € 1.712.000 in te zetten ter dekking van de afboeking van het GGiD van € 4.160.000. 2. De dan nog te financieren kosten, totaal € 2.948.000, in rekening te brengen bij de 14 gemeenten waarbij de vrijvallende reserves van € 1.619.000 hierop in mindering worden gebracht.	Het voorstel wordt ingeleid door de voorzitter met een korte presentatie. Hierin wordt uitgelegd welke acties sinds 2 november zijn ondernomen en hoe het uiteindelijke voorstel tot stand is gekomen. Het AB bespreekt het voorstel. - Door Almelo wordt amendement 1 ingebracht (zie bijgevoegd). Het belangrijkste punt van dit amendement is dat de verrekening van de vrijvallende reserves (m.u.v. de bestemmingsreserve GGiD) pas plaatsvindt bij het vaststellen van de jaarrekening 2022. Almelo wil hiermee benadrukken

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
		3. Beslispunten 1 en 2 te effectueren direct na besluitvorming door het AB, waarmee de financiële afwikkeling nog meegenomen wordt in het boekjaar 2022. 4. De bestemmingsreserve afwikkeling GGiD in te stellen. 5. De bestemmingsreserve aanbesteding nieuw digitaal dossier in te stellen.	optimaal transparant te zijn over de te financieren kosten als gevolg van het GGiD - Door Tubbergen en Dinkelland wordt Amendement 2 ingebracht (zie bijgevoegd). Dit amendement beoogt geen verrekening te doen van de vrijvallende reserves met de te financieren kosten, maar (anders dan Almelo) deze wel in 2022 uit te keren aan de gemeenten. Het voorstel inclusief de amendementen wordt besproken door de AB-leden. Daarbij concentreert de discussie zich op wat het juiste moment is van verrekenen van de vrijvallende reserves. Sommige gemeenten willen het bedrag van de factuur zo laag mogelijk hebben. Andere gemeenten vinden het beter om de vrijvallende reserves niet te verrekenen en deze in 2022 nog separaat uit te keren. Tweetal gemeenten willen de vrijvallende reserves pas betrekken bij de jaarrekening 2022, omdat dit een meer gebruikelijk moment is hiervoor. Het AB vraagt ook naar de risico's die het DB nog verwacht in 2022. Het DB verwijst naar de mededeling die eerder werd gedaan dat er inderdaad een negatiever resultaat wordt verwacht door diverse ontwikkelingen. Er worden op dit moment geen grote negatieve afwijkingen voorzien. Er wordt gestemd met een dubbele meerderheid. Dat wil zeggen dat er voor een besluit een meerderheid van stemmen moet zijn die tevens de meerderheid van de inwoners van Twente vertegenwoordigd. Het AB stemt eerst over het amendement van Almelo. 2 stemmen voor (Almelo en Rijssen-Holten). Er is geen meerderheid van stemmen. Het amendement wordt niet aangenomen.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			Het AB stemt vervolgens over het amendement van Dinkelland en Tubbergen. 6 stemmen voor (Borne, Dinkelland, Haaksbergen, Losser, Oldenzaal, Tubbergen). Er is geen meerderheid van stemmen. Het amendement wordt niet aangenomen. AB besluit: Het AB stemt in meerderheid in met het voorstel van het DB. Rijssen-Holten en Almelo stemmen tegen. De overige aanwezigen stemmen voor.
6.	Procesaanpak evaluatie GGID	1. Het procesvoorstel voor de evaluatie van het GGID vast te stellen, waarmee de opdracht wordt gegeven om in januari 2023 te starten met een gezamenlijke evaluatie door een externe partij gericht op het trekken van lessen over het proces rondom het GGID. 2. Drie AB-leden aan te wijzen om deel te nemen in de stuurgroep.	Het DB vertelt dat in de andere regio's het bestuur heeft ingestemd met de evaluatie. Regio Utrecht heeft gevraagd de naam van de stuurgroep te wijzigen in Klankbordgroep, om te benadrukken dat het bestuur zelf ook onderdeel is van de evaluatie. Het AB kan dit goed volgen. AB besluit: Het AB stemt in met beslispoint 1. Met de toevoeging dat er per regio een eigen rapport moet zijn met een gemeenschappelijk deel (in plaats van andersom). Daarbij onderstreept het AB dat het doel is om het proces in beeld te brengen en niet om te leren. Dat is een logisch gevolg van de evaluatie. Wat betreft punt 2, wijzigt het AB de naam van de stuurgroep naar klankbordgroep. Er worden nog geen AB-leden aangewezen om deel te nemen aan de klankbordgroep. Het AB wil dat iedereen in de gelegenheid wordt gesteld om zich te kandideren voor deelname. Daarbij melden de DB-leden dat zij niet deel zullen nemen aan de klankbordgroep.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			Er zal per e-mail een uitvraag gedaan worden voor deelname aan de klankbordgroep, waarop de 11 andere AB-leden kunnen reageren. Als er 3 AB-leden reageren, dan kunnen zij plaats nemen in de klankbordgroep. Als het er meer zijn, zal het AB op 25 januari gevraagd worden hierover te stemmen. De klankbordgroep zal dan na 25 januari starten.
7.	Raadsinformatiebrief GGiD	1. De bijgevoegde concept raadsinformatiebrief over de stand van zaken rondom het GGiD als basis te gebruiken voor de lokale communicatie met de raden. 2. Een persbericht te maken waarin de besluiten van het algemeen bestuur over het GGiD worden toegelicht.	AB besluit: Conform ingestemd. Gemeenten zijn vrij de brief aan te passen aan de lokale situatie. De afspraak is dat de strekking ervan niet verandert, zodat alle raden in de basis dezelfde informatie krijgen. Wat betreft het persbericht wordt afgesproken gericht nieuwsberichten te sturen en niet algemeen / breed te verspreiden. Er wordt ook verbinding gelegd met de lokale communicatieadviseurs.
8.	Wijze van beëindiging GGiD	Voorgesteld wordt door het DB om dit agendapunt in beslotenheid te bespreken, waarbij geen publiek aanwezig kan zijn.	Dit punt is in beslotenheid besproken. Het verslag is niet openbaar, omdat openbaarmaking de juridische positie van SamenTwente zou kunnen schaden.
9.	Besluitenlijst besloten AB 2 november 2022	Voorgesteld wordt door het DB om dit agendapunt in beslotenheid te bespreken, waarbij geen publiek aanwezig kan zijn.	AB Besluit: Conform vastgesteld. Het verslag blijft niet openbaar, totdat besloten is op welke wijze het GGiD wordt beëindigd.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
C- Ter informatie			
1.	Toezietsvorm begroting 2023	Kennis te nemen van de brief van Gedeputeerde Staten.	Kennis van genomen
2.	Programma aanpak jeugdcriminaliteit zorg veiligheid en straf – jeugd programmaplan 2022 – 2026	Kennis te nemen van het programma aanpak jeugdcriminaliteit zorg, veiligheid en straf.	Kennis van genomen
D – Rondvraag en sluiting			
			Mevrouw Berning en mevrouw Oosterbroek vragen naar de stand van zaken bij VTT. Er zijn lokaal geluiden dat het qua bezetting en management wat onrustig is. Mevrouw Dinsbach licht kort toe dat de situatie nog steeds kwetsbaar is, maar dat er gebouwd wordt aan meer stabiliteit in bezetting van het management. Inhoudelijk worden de goede dingen gedaan en werkt VTT zo goed als wachtlijstvrij. Afgesproken wordt om dit op de volgende Twenteday wat uitgebreider aan de orde te stellen. Mevrouw Oosterbroek biedt aan dat gemeenten altijd bereid zijn om te helpen indien dat noodzakelijk is. Gemeenten worden gevraagd eventuele signalen of vragen over VTT door te geven.

AMENDEMENT

Initiatiefnemer: gemeente Almelo

Mede indieners:

Titel amendement:

geen vermenging van besluitvorming over reserves met dekking afboeking GGiD

Betreft AB-voorstel 2022-000719 in AB-vergadering 14 december 2022: Dekking afboeking GGiD

Besluit:

Dictumpunt 2 : De dan nog te financieren kosten, totaal € 2.948.000, in rekening te brengen bij de 14 gemeenten waarbij de vrijvallende reserves van € 1.619.000 hierop in mindering worden gebracht :

Te schrappen en te vervangen door :

Dictumpunt 2: De dan nog te financieren kosten, totaal € 2.948.000, in rekening te brengen bij de 14 gemeenten.

Toelichting:

Het besluit over het eventueel vrijvallen van reserves, en de hoogte van vrijval, moet bij het vaststellen van de jaarrekening over 2022 gebeuren. Pas dan heeft het AB zicht op de totale financiële resultaten over 2022, de hoogte van de reserves en de overblijvende financiële risico's . Dan kan ook het gesprek plaats vinden over het ontbreken van de noodzaak van het handhaven van deze reserves, binnen de context van waarvoor ze bedoeld zijn.

Het vraagstuk van de dekking van de afboeking van de GGiD speelt in 2022, en moet in het boekjaar 2022 opgelost worden. Dit mag niet leiden tot een tussentijdse afboeking op reserves, (m.u.v. de bestemmingsreserve GGiD die voor dit dossier bedoeld is) zonder dat er een algehele financiële analyse heeft plaatsgevonden.

Amendement van de gemeente Dinkelland en de gemeente Tubbergen behorende bij agendapunt 'Financiële dekking stoppen GGiD' nummer 1

Het Algemeen Bestuur van Samen Twente, bijeen in vergadering van 2 november 2022 stelt voor de tekst van de adviesnota Besluitvorming over vervolg GGiD daar waar staat onder voorstel:

1. De bestemmingsreserve GGiD van € 1.712.000 in te zetten ter dekking van de afboeking van het GGiD van € 4.160.000.
2. De dan nog te financieren kosten, totaal € 2.948.000, in rekening te brengen bij de 14 gemeenten waarbij de vrijvallende reserves van € 1.619.000 hierop in mindering worden gebracht.
3. Beslispunten 1 en 2 te effectueren direct na besluitvorming door het AB, waarmee de financiële afwikkeling nog meegenomen wordt in het boekjaar 2022.
4. De bestemmingsreserve afwikkeling GGiD in te stellen.
5. De bestemmingsreserve aanbesteding nieuw digitaal dossier in te stellen.

Te wijzigen in:

1. De bestemmingsreserve GGiD van € 1.712.000 in te zetten ter dekking van de afboeking van het GGiD van € 4.160.000.
2. De dan nog te financieren kosten, totaal € 2.948.000, in rekening te brengen bij de 14 gemeenten.
3. De vrijvallende reserves van € 1.619.000 uit te keren aan de gemeenten.
4. Beslispunten 1 tot en met 3 te effectueren direct na besluitvorming door het AB, waarmee de financiële afwikkeling nog meegenomen wordt in het boekjaar 2022.
5. De bestemmingsreserve afwikkeling GGiD in te stellen.
6. De bestemmingsreserve aanbesteding nieuw digitaal dossier in te stellen.

Overwegingen:

- Er wordt voorgesteld bestemmingsreserves in te zetten die een ander doel dienen, dan waar ze oorspronkelijk voor zijn ingesteld. Als reserves vrijvallen of niet meer het oorspronkelijke doel dienen, zijn deze in principe vrij besteedbaar en komen deze vrij ter beschikking aan gemeenten. Met het inzetten van deze middelen binnen SamenTwente om de kosten van het GGiD direct te dekken gaan we hier aan voorbij.
- Het is de meest zuivere weg om een factuur te sturen aan de gemeenten voor het bedrag van € 2.948.000 en daarnaast het bedrag vanuit de vrijvallende reserves à € 1.619.000 uit te keren aan de gemeenten. In dit scenario vindt er geen vermenging van middelen plaats en hebben gemeenten zelf de keus om de middelen in te zetten.

Advies nota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000030
Datum vergadering	25 januari 2023
Agendapunt	B-1
Onderdeel SamenTwente	GGD, afdeling JGZ

Onderwerp

Gezonde School Aanpak voortzetten na 2023

Voorstel

1. In te stemmen met het voornemen om de Gezonde School Aanpak structureel voort te zetten;
2. De financiering vanaf 2024 te betrekken bij de behandeling van de begroting 2024.

Inleiding

Op 12 oktober 2022 heeft u besloten de Gezonde School Aanpak, met specifiek aandacht voor het mentaal welbevinden van leerlingen, te verlengen gedurende 2023 (AB besluit 2022-000578). Afhankelijk van de evaluatie in het najaar van 2022 wordt bekeken of structurele financiering mogelijk is. Deze evaluatie (bijlage 1) vormt, naast de inhoudelijke argumenten, de basis voor dit voorstel tot structurele voortzetting van de Gezonde School Aanpak na 2023. In het besluit van 12 oktober 2022 zijn diverse inhoudelijke argumenten genoemd om de aanpak voort te zetten, waarvan de belangrijkste in dit voorstel kort worden aangehaald.

Beoogd effect

Met de Gezonde School Aanpak zetten we in op een hoger fysiek en mentaal welbevinden van kinderen en jongeren en het versterken van het gezond gedrag bij kinderen en jongeren.

Argumenten

1.1. De Gezonde School biedt een eerlijke kans op gezond opgroeien voor ieder kind.

Op jonge leeftijd wordt een belangrijke basis gelegd voor onze toekomstige (on)gezondheid. Door de mentale en fysieke gezondheid van kinderen en jongeren te bevorderen, is een deel van de gezondheidsproblemen op volwassen leeftijd te voorkomen of uit te stellen. Voor kinderen met ouders met een lage sociaaleconomische status en nieuwkomerskinderen is het extra belangrijk dat er aandacht is voor hun gezondheid en welbevinden. Deze aanpak wordt steeds noodzakelijker gezien recente sociaaleconomische ontwikkelingen, zoals energiearmoede en stijgende prijzen, waardoor het aantal kinderen dat in armoede opgroeit toeneemt.

1.2. De Gezonde School Aanpak levert een bijdrage aan het welbevinden van kinderen en jongeren en het aanleren van een gezondere levensstijl.

De Gezonde School Aanpak biedt kansen om snel en gericht met scholen op te pakken wat bijvoorbeeld vanuit Gezondheidsmonitors gesignaleerd wordt. De Gezonde School Adviseurs zijn op de hoogte van landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en de uitkomsten van de Kinder- en Jeugdmonitors. Met deze kennis sluiten zij aan bij regionale en lokale samenwerkingsverbanden en/of pilots en hebben contact met o.a. JOGG-regisseurs, Jeugdartsen en Loes-medewerkers. Hierdoor kunnen zij overzicht creëren voor scholen ten aanzien van de vele initiatieven die op scholen afkomen en scholen ondersteunen bij het uitvoeren van interventies, zoals het gezond schoolontbijt.

1.3. De Gezonde School Aanpak sluit aan bij landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en verbindt deze met elkaar.

De Gezonde School Adviseurs hebben kennis van het landelijk erkend programma Gezonde School Aanpak waarmee scholen de gezondheid van hun leerlingen effectief en blijvend kunnen verbeteren. Het programma heeft zich in de praktijk bewezen.

De Gezonde School Adviseurs kunnen deze kennis verbinden aan de regionale en lokale situatie, waardoor de aanpak wordt versterkt. De Gezonde School Adviseurs werken lokaal en stemmen hun inzet af met in de eerste

plaats de scholen, maar ook met gemeenten en andere partners om tot een gezamenlijke aanpak te komen. Daarbij proberen de Gezonde School Adviseurs scholen zoveel mogelijk werk uit handen te nemen. De werkwijze staat uitgebreider beschreven in bijlage 2: veelgestelde vragen Gezonde School Aanpak.

1.4. De Gezonde School aanpak past binnen bestaand en nog te ontwikkelen beleid.

De Gezonde School Aanpak helpt bij het realiseren van gezondheidsdoelstellingen van gemeenten, zoals opgenomen in de Lokaal Educatieve Agenda's en de lokale preventieakkoorden. De Gezonde School Aanpak kan blijven adviseren over het mentaal welbevinden van scholieren, ook nadat de Nationaal Programma Onderwijs, gericht op het inhalen van corona-achterstanden, waaronder verminderd mentaal welbevinden, is afgelopen. De aanpak kan gemeenten ondersteunen bij de uitwerking van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) dat naar verwachting binnenkort tussen het ministerie van VWS en de VNG wordt afgesloten en waarbij er (nog) meer nadruk komt te liggen op preventie.

1.5. De uitkomsten van de evaluatie zijn positief.

Bij de evaluatie is aan scholen gevraagd hoe waarschijnlijk het is dat ze het inschakelen van een Gezonde School adviseur zouden aanbevelen aan andere scholen. Op een schaal van 1 tot 10, waarbij 1 zeer onwaarschijnlijk en 10 zeer waarschijnlijk is, geven scholen dit een 8,9. Steeds meer scholen doen actief mee. Vanaf oktober 2021 hebben inmiddels 102 scholen direct contact gehad met de Gezonde School Adviseur, in de vorm van adviesgesprekken, scholingen, presentaties en het beantwoorden van vragen. Dit terwijl de Gezonde School Aanpak in Twente pas sinds het voorjaar 2021 echt goed op gang is gekomen, omdat scholen begin 2022 nog veel te druk waren met het opvangen van de gevolgen van de coronapandemie.

1.6. Meer scholen hebben een thema-certificaat Gezonde School gehaald.

Het doel is de gezondheid van leerlingen op scholen verhogen. Dat kan door scholen te laten werken met het integrale gezonde schoolprogramma en de daarbij behorende interventies. In deze aanpak wordt gewerkt op alle pijlers: educatie, beleid, fysieke omgeving, sociale omgeving en signalering. Sommige scholen halen een vignet Gezonde School, dit is een kwaliteitskeurmerk voor scholen die werken aan het verbeteren van de gezondheid van hun leerlingen. In Twente zijn 61 vignetten behaald (mede door) inzet van de Gezonde School Adviseurs.

1.7. Er is behoefte aan informatie op het gebied van schoolgezondheidsbeleid.

Er zijn steeds meer abonnees op de nieuwsbrief "Gezond op School", in augustus 2021 werd de eerste nieuwsbrief "Gezond op School" verstuurd, op dit moment ontvangen 474 contactpersonen deze nieuwsbrief. Met de nieuwsbrief bereiken we alle schoollocaties (primair, voortgezet en middelbaar onderwijs). Er zijn daarnaast ook abonnees vanuit andere sectoren. Het aantal ontvangers van de nieuwsbrief "Gezond op School", de toename in abonnees en de mate waarin artikelen gelezen worden, laten zien dat scholen en samenwerkingspartners rondom scholen behoefte hebben aan informatie over schoolgezondheidsbeleid. Het Gezonde School Team wil die informatie daarom graag continueren.

2.1. Opnemen van dit voorstel in de reguliere Planning en Control cyclus is passend.

U moet een integrale afweging kunnen maken over de inzet van (extra) financiële middelen. De inzet van de Gezonde School Aanpak vraagt een extra financieel beslag. Deze ruimte is maar gedeeltelijk te vinden binnen de begroting van GGD Twente. Extra inzet vanuit gemeenten moet tijdig besloten worden, zodat gemeenten hierop in kunnen spelen bij het opstellen van de eigen begroting. De uitbreiding wordt daarom opgenomen in de begroting 2024 van SamenTwente en deze wordt integraal voor een zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden. Definitieve besluitvorming is voorzien in uw vergadering van 12 juli 2023.

2.2 De werkelijke kosten kunnen mogelijk lager uitpakken

In 2023 zijn er nog tijdelijke externe (rijks)middelen beschikbaar in het kader van de landelijke Gezonde School Aanpak voor de Gezonde School Adviseur Seksuele Gezondheid. Het is echter op dit moment onzeker of deze middelen na 2023 nog beschikbaar zijn. Daarom zijn de kosten voor de inzet van Adviseur Seksuele Gezondheid in dit voorstel meegenomen, zodat de structurele inzet van de Gezonde School Aanpak op het huidige niveau gewaarborgd is en het team de scholen voldoende kan blijven ondersteunen. De GGD blijft zoeken naar externe middelen om de kosten naar beneden te brengen. Indien de GGD in een bepaald jaar alsnog een (rijks)subsidie voor de Adviseur Seksuele Gezondheid ontvangt, dan komt dit terug in het jaarresultaat van de GGD van dat betreffende jaar.

Kanttekeningen

1.1. Het effect van preventieve inzet is lastig aan te tonen.

Dit komt omdat het effect van preventie vaak pas op langere termijn zichtbaar is. Harde cijfers zijn daarom op dit moment op lokaal en Twents niveau niet te geven en dat zal ook in de toekomst moeilijk zijn, door de beperkte schaal. Welbevinden en leefstijl hangen samen met een complex samenspel van maatschappelijke en individuele factoren. Daarbij is het altijd lastig aan te tonen wat het resultaat was geweest als scholen niets hadden gedaan. De waarde van de inzet zit hem in plausibiliteit: we stimuleren het gebruik van interventies waar uit eerder (vaak landelijk) onderzoek is gebleken dat er goede aanwijzingen zijn voor effectiviteit.

Alle Gezonde School-activiteiten die op gezondeschool.nl worden ontsloten zijn positief beoordeeld door een onafhankelijke erkenningscommissie, die de kwaliteit van activiteiten beoordeelt. Zo helpt deze aanpak scholen voor kwaliteit te kiezen. Zo blijkt o.a. uit een evaluatie van het RIVM uit 2018 (bijlage 3) en op <https://www.gezondeschool.nl/>. De Gezonde School Adviseurs helpen bovendien scholen de aanpak te borgen in hun structurele beleid. Dit maakt dat we mogen aannemen dat het effect heeft.

1.2. Het Gezonde School Programma is een landelijk programma dat we Twentebreed inzetten.

Dit brengt een risico met zich mee dat onvoldoende wordt ingespeeld op lokale behoeften, wensen en ontwikkelingen. Daarom werkt de GGD met een vaste Gezonde School Adviseur per gemeente. Deze Gezonde School Adviseur kent de scholen in het werkgebied. De Gezonde School Adviseur houdt de gemeente op de hoogte van behaalde resultaten en haalt op wat de wensen van de gemeente zijn, welke thema's zij graag prioriteit willen geven en waar de gemeente kansen of mogelijkheden ziet. Op verzoek kan de Gezonde School Adviseur extra aandacht besteden aan bepaalde thema's op bepaalde (type) scholen. In JOGG-gemeenten trekt de Gezonde School Adviseur nauw op met de JOGG-regisseur.

1.3. Het werkt alleen als we dit met 14 gemeenten samen doen.

Voor het voortgezet onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs ontvangen veel leerlingen van buiten de vestigingsgemeente. Daardoor komt de inzet in die gemeente ten goede van kinderen en jongeren uit omliggende gemeenten. Dit maakt het praktisch onmogelijk om de Gezonde School Aanpak binnen gemeentegrenzen te beperken of uit te voeren in slechts een deel van de Twentse gemeenten. Om die reden is het belangrijk om de aanpak in heel Twente uit te voeren. Dat brengt met zich mee dat de Twentse gemeenten de kosten samen dragen.

Kosten, baten, dekking

Bij voortzetting van de Gezonde School Aanpak op het huidige niveau wordt een deel van de meerkosten gedekt binnen de huidige begroting van de GGD en een deel door de gevraagde structurele bijdrage van gemeenten:

Dekking van de kosten	2024 en verder
Inzet Gezonde School Adviseurs binnen de begroting GGD Twente	€ 89.000
Bijdrage 14 Twentse gemeenten t.b.v. verlengen Gezonde School Aanpak	€ 185.000
Totaal	€ 274.000

De in deze tabel genoemde bedragen zijn op basis van het prijspeil 2022 en zijn nog niet geïndexeerd. Die indexatie vindt plaats conform de begrotingssystematiek.

Verdeelsleutel bijdrage gemeenten in 2024

Bij de inzet van de incidentele middelen wordt de verdeelsleutel gehanteerd volgens het aantal jongeren per gemeente omdat de aanpak gericht is op jongeren (0 tot 18 jaar). Deze verdeelsleutel is het uitgangspunt in de programmabegroting voor de Jeugdgezondheidszorg. Hierbij is het aantal jongeren per 01-01-2022 gehanteerd. Dit betekent per gemeente (prijspeil 2022):

Gemeente	Aantal jeugdigen 01-01-2022	Relatief aandeel in %	Bijdrage/ jaar v.a. 2024
Almelo	13.914	11,6	€ 21.488
Borne	5.002	4,2	€ 7.725
Dinkelland	4.863	4,1	€ 7.510
Enschede	28.059	23,4	€ 43.333
Haaksbergen	4.405	3,7	€ 6.803
Hellendoorn	7.009	5,9	€ 10.824
Hengelo (O.)	14.537	12,1	€ 22.450
Hof van Twente	6.173	5,2	€ 9.533
Losser	4.234	3,5	€ 6.539
Oldenzaal	6.040	5,0	€ 9.328
Rijssen-Holten	9.011	7,5	€ 13.916
Tubbergen	4.191	3,5	€ 6.472
Twenterand	7.247	6,0	€ 11.192
Wierden	5.106	4,3	€ 7.885
Eindtotaal	119.791	100	€ 185.000

Communicatie

Na vaststelling van de begroting door het AB (13 juli 2022): communicatie naar de (potentieel) deelnemende scholen en de communicatieafdelingen van de gemeenten over de voorzetting van de Gezonde School Aanpak. En communicatie via de SamenTwente (sociale media) kanalen.

Vervolg

Voorbereiden van de begrotingswijziging ten behoeve van besluitvorming in het AB op 13 juli 2022.

Bijlage(n)

1. Evaluatie Gezonde School Aanpak
2. Veelgestelde vragen Gezonde School Aanpak
3. De effectiviteit van Gezonde School Activiteiten, RIVM, 2018

Enschede, 22 december 2022 Dagelijks bestuur secretaris, drs S. Dinsbach	voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink
Besluit van het algemeen bestuur:	
Enschede, 25 januari 2023 secretaris, drs S. Dinsbach	voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 25 januari 2023	

Evaluatie Gezonde School

vanaf
1 oktober 2021

De cijfers uit Twente

Afgelopen jaar vanaf oktober 2021 is er contact geweest met scholen in de vorm van een adviesgesprekken, scholingen, presentaties en beantwoorden van vragen.

102 Scholen hadden direct contact met de Gezonde School adviseur.

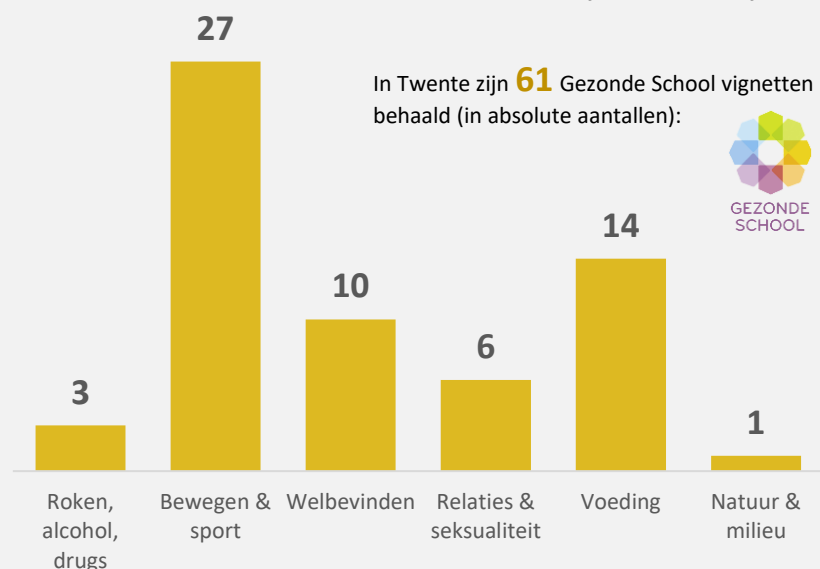
Het vignet Gezonde School is een **kwaliteitskeurmerk** voor scholen die werken aan het verbeteren van de gezondheid van hun leerlingen.

Na het behalen van minimaal één thema-certificaat mag de school zich gedurende drie jaar een Gezonde School noemen.

In Twente zijn in totaal **61** vignetten behaald.

GEZONDE SCHOOL

Nieuwsbrief Gezond op School

In augustus 2021 werd de eerste nieuwsbrief Gezond op School verstuurd.

444 contactpersonen van alle Twentse scholen hebben deze nieuwsbrief ontvangen.

Sindsdien:

38

nieuwe aanmeldingen

8

uitschrijvingen

Dit zeggen scholen* over ons:

*Deze vragenlijst is uitgezet bij een steekproef van 34 scholen.

We hebben aan scholen gevraagd (n=17) hoe waarschijnlijk het is dat ze het inschakelen van een Gezonde School adviseur zouden aanbevelen aan andere scholen. Op een schaal van 1 tot 10 waarbij 1 zeer onwaarschijnlijk en 10 zeer waarschijnlijk is geven scholen dit een

8.9

TOPS:

- “De Gezonde School adviseur legt de verbinding met andere deelnemende scholen om bij elkaar in de 'keuken' te kijken. Zo leer je van elkaar.”
- “De Gezonde School Adviseur had parate kennis over mijn vragen, kreeg direct antwoord en een goede uitleg.”
- “De Gezonde School Adviseur denkt mee en levert de nodige content om verder te gaan.”
- “In het gesprek werd snel duidelijk wat we als scholen willen. Het was prettig om samen te sparren over de mogelijkheden en er werden direct verbindingen gelegd.”
- “Sparren over de ontwikkeling voor ons als school binnen dit thema. Tevens het netwerk aanspreken om de juiste externe partners aan tafel te krijgen.”
- “Contact via de mail verloopt soepel, bij vragen van onze kant komt er snel een reactie terug.”

In totaal maken **112** scholen in Twente gebruik van het **EU-Schoolfruit** programma.

Top 4 meest gelezen artikelen:

- 211** keer aangeklikt: Campagne “Wij kiezen Groente en Fruit.”
- 191** keer aangeklikt: Hoe kan school kinderen in armoede helpen met sport en bewegen?
- 177** keer aangeklikt: Gezondheidsonderzoek voor kinderen van 5 jaar.
- 166** keer aangeklikt: Vaccinaties onder schooltijd.

Lokale aansluiting

Voorbeelden van lokale ontwikkelingen waar de Gezonde School bij is aangesloten:

- Deelname aan:
 - de pilot Kansrijk Ondersteunen Oldenzaal (3 PO-scholen)
 - de pilot Kanstrijk Ondersteunen Enschede (2 VMBO-scholen)
 - de pilot Fit, Veilig en Gezond van ROC van Twente
 - de stuurgroep NPO Almelo
 - werkgroep doorgaande lijn Twenterand
- Presentatie
 - bij het onderwijsoverleg Rijssen Holten
 - aan BOLO (onderwijsoverleg) Hellendoorn
 - bij het directeurenberaad SKOLO Losser
 - bij het directeurenberaad basisscholen Oldenzaal
- Adviesgesprek aan de pilot Gezonde Relaties en Seksualiteit Sociaal Werk Jeugd Tubbergen Dinkelland

Hoe nu verder?

Voor **2022 – 2023** ligt de focus op:

- Menukaarten** voor het onderwijs maken op de **meest gebruikte thema's**. Hierin staat hoe scholen goed op een thema kunnen werken en waar ze informatie over lesprogramma's online kunnen vinden. Dit kan voorafgaand aan een gesprek met scholen gedeeld worden.
- Elk lokaal team van de Jeugdgezondheid heeft minimaal één keer per jaar een **relatiegesprek** met de lokale scholen om te **reflecteren** op de samenwerking. Hierin is het schoolgezondheidsbeleid een standaard gespreksonderwerp en wordt contact gelegd met de Gezonde School adviseur.
- Loes cursusaanbod en opvoed-informatie opnemen** in de nieuwsbrief Gezond op School en in de menukaarten voor het onderwijs.
- Digitale nieuwsbrief oplage van 4 naar 5 keer per jaar verhogen.
- Veelgebruikte **lespakketten fysiek uitlenen** ter inzage en/of gebruik voor scholen.
- In samenspraak met scholen de **verslaglegging** van de adviesgesprekken **delen**.
- Aansluiten** bij onderwijs-overleggen waar tot op heden nog geen verbinding mee is.
- Blijven evalueren** om scholen optimaal te bedienen.

TIPS:

- “Bepaalde informatie, zoals links naar informatie van Loes.nl en de website van De Gezonde School kunnen voorafgaand aan het gesprek al gedeeld worden via de mail.”
- “We vinden het prettig om als school standaard een verslag te krijgen van wat besproken is in het adviesgesprek.”
- “Blijf regelmatig scholen bezoeken en hou de contactpersonen van de school scherp in beeld. Dit wil nog wel eens wisselen.”
- “Het zou handig zijn als jullie voor de gezondheidsthema's lesmateriaal of content aanleveren die op scholen ingezet kan worden.”
- “Het is ons als school nog niet helemaal helder wat de Gezonde School adviseur precies doet, geeft deze bijvoorbeeld ook ouderavonden?”

Daarnaast werken de Gezonde School adviseurs in JOGG gemeenten nauw samen met JOGG regisseur richting scholen.

“Wat ik fijn vind is dat we elkaar op te hoogte houden van wat speelt op school en waar we mee bezig zijn. Er is voor scholen zoveel waar ze gebruik van kunnen maken, dat het juist fijn is dat ze niet door allerlei organisaties bestookt worden, maar dat de gezonde school adviseur scholen advies op maat kan bieden.” – Samenwerkingspartner JOGG

Veelgestelde vragen Gezonde School Aanpak

Wat doen jullie in een eerste contact met een school?

Dat hangt af met welke vraag de school zich bij ons meldt. Soms weet de school nog niet aan welke thema's ze willen werken en vragen ons advies bij het maken van die keuzes. Dan betrekken we ook de monitors erbij, zoals het schoolrapport van de Gezondheidsmonitor Jeugd en de Kindermonitor. Ook vinden er door de JGZ-professionals jaarlijks schoolrelatiegesprekken plaats. Deze gesprekken geven weer wat er leeft binnen de school en welke thema's er spelen. Soms weten scholen al heel concreet aan welk thema ze willen werken. Dan helpen we ze bijvoorbeeld met vragen over wat erkende lespakketten zijn. Of waar je subsidies kunt krijgen. We verkennen altijd met de school hoe je de aanpak duurzaam en structureel kunt inbedden. Daarmee bedoelen we: doe niet alleen aan educatie, maar kijk ook naar signalering, de fysieke omgeving, de sociale omgeving en beleid. Als je op al die pijlers werkt, kan je de aanpak borgen in het DNA van de school.

Hoe komen jullie in contact met scholen?

Op verschillende manieren. Alle scholen lezen onze nieuwsbrief Gezond op School en dan kan een artikel de reden zijn om contact met ons op te nemen. Mond-tot-mond mondreclame doet ook veel. Zo spreken directeuren elkaar en tippen ze elkaar om contact op te nemen: 'vraag de Gezonde School Adviseur er eens bij.' De JGZ Teams (jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen en doktersassistenten) hebben veelvuldig contact met scholen omdat zij de leerlingen volgen in hun ontwikkeling. In hun gesprekken met scholen maken zij scholen attent op het belang van preventie en leggen ze een lijn met de Gezonde School Adviseur. Ook presenteren de Gezonde School Adviseurs zich in lokale onderwijsoverleggen. Zo weten scholen wie hun Gezonde School Adviseur is en wat hij of zij kan betekenen. Het gebeurt ook dat de JOGG-regisseur ons vraagt een school te helpen met bijvoorbeeld het thema Voeding en Sport en Bewegen. En tenslotte: er zijn natuurlijk ook gewoon scholen die ons vinden via Google en dan uitkomen op de website van de GGD.

Met wie werken jullie allemaal samen?

In de eerste plaats natuurlijk met het onderwijs. Denk dan aan de schooldirecteur, intern begeleiders, coördinatoren, leerlingondersteuners, maar soms ook enthousiaste docenten of andere betrokkenen. We werken ook veel samen met betrokkenen om de school heen. In JOGG-gemeenten trekken we op met de JOGG-regisseur. Daarnaast werken we ook samen met jongerenwerk/welzijnswerk, buurtsportcoaches, schoolmaatschappelijk werk etc. Landelijk trekken we op met het landelijke Gezonde Schoolprogramma, van de GGD-GHOR, het RIVM, de PO-Raad, de VO-Raad en de MBO-raad. En natuurlijk ook met de aan het programma verbonden kennisinstituten, zoals Trimbos, Pharos, het Voedingscentrum, Rutgers en het Kenniscentrum Sport en Bewegen. In de aanpak van het Gezonde School programma zijn voor ons de allerbelangrijkste partners: leerlingen en hun ouders.

Kunnen Gezonde School Adviseurs ook ondersteunen bij kansengelijkheid en armoede?

Ja, dat kunnen we. We weten hoe scholen het intern organiseren en wat de ervaringen zijn. We zien scholen worstelen met de vraag wat gezond eten is, maar wat wel praktisch is om te bewaren en uit te delen op school. Je wilt als school liever geen eten dat snel bederft of heel bewerkelijk is. Samen met het Voedingscentrum hebben we praktische tips ontwikkeld van eten dat je kunt aanbieden en een gezonde voedingsbodem geeft. Eten wat betaalbaar is en wat je ook kunt managen in een schoolsetting. Maar we doen veel meer dan dat. We maken scholen attent op de handreiking armoede voor scholen. We wijzen scholen op lokale initiatieven en helpen ze de Loes-informatie over rondkomen in armoede te delen met ouders.

Wat verrast scholen het meest van de Gezonde School?

We worden vaak geassocieerd met groenten en fruit. Voeding is ook een belangrijk thema. Dus we snappen dat dat het eerste is wat bij mensen op komt als ze aan de Gezonde School denken. Maar we zijn geen team dat voortdurend met broccoli in de weer is. Men vindt het wel eens verrassend dat we ook heel veel weten over thema's als Welbevinden, Pesten, Gezonde Relaties en Seksualiteit, Mediawijsheid, Armoede/Kansengelijkheid, Sport en Bewegen en Roken Alcohol en Drugs, Slaap en Hygiëne. Voeding is maar één onderdeel van ons werk. We kijken veel breder naar gezondheid. We weten ook hoe je een groen schoolplein kunt aanleggen. Wat je kunt doen als je je zorgen maakt over Loverboys. En wat je kunt doen om leerlingen te helpen stress onder controle te houden. Zelfs over de luchtkwaliteit binnen school kunnen we adviezen geven.

Zijn scholen niet veel te druk hiervoor?

Scholen zijn ontzettend druk. Dat merken wij ook. Maar ze weten ook dat als leerlingen fris en fit in de schoolbanken zitten, het les geven veel makkelijker gaat. We nemen ze in hun aanpak werk uit handen. Het scheelt je gewoon ontzettend veel moeite als een Gezonde School Adviseur je kan vertellen welke lesprogramma's er zijn en welke interventies goed werken. We adviseren hoe lessen in te passen zijn in de bestaande lesmethodes, zodat het leerkrachten zo min mogelijk extra werk oplevert. Of wat een goede aanpak is om gedrag te veranderen. Wij doen dat elke dag, dus dan hoeft je als school zelf het wiel niet uit te vinden. Het scheelt je ook bergen tijd als je als school niet zelf iets gaat ontwikkelen wat landelijk of via Loes.nl al op de plank ligt en vaak nog gratis beschikbaar is ook. Onze monitors helpen om in beeld te krijgen op welke thema's er zorgen zijn, maar ook om te ontdekken welke thema's niet zo urgent zijn. Scholen zijn te druk om hun tijd te besteden aan uitzoeken wat wij al lang weten. En te druk om hun tijd te besteden aan overbodig of ineffectief werk. Daarom zijn wij er. We ondersteunen en adviseren scholen om er samen voor te zorgen dat alle leerlingen in Twente de kans hebben om in een gezonde leefomgeving op te groeien.

De effectiviteit van *Gezonde School-activiteiten*

Wat is het verband tussen Gezonde
School-activiteiten, een gezonde
leefstijl en schoolprestaties?

De effectiviteit van Gezonde School-activiteiten

Veel scholen voeren Gezonde School-activiteiten uit. Gezonde School-activiteiten hebben als doel de leefstijl van leerlingen positief te beïnvloeden. Het zijn programma's gericht op bijvoorbeeld het voorkomen van overgewicht, pestgedrag en alcohol- en drugsgebruik. Of gericht op het verbeteren van sociaal-emotioneel welbevinden of het stimuleren van beweging. Maar wat weten we eigenlijk over de effectiviteit van deze Gezonde School-activiteiten? Leiden ze tot een gezondere leefstijl van leerlingen? En tot betere schoolprestaties?

Drie relaties nader bekijken

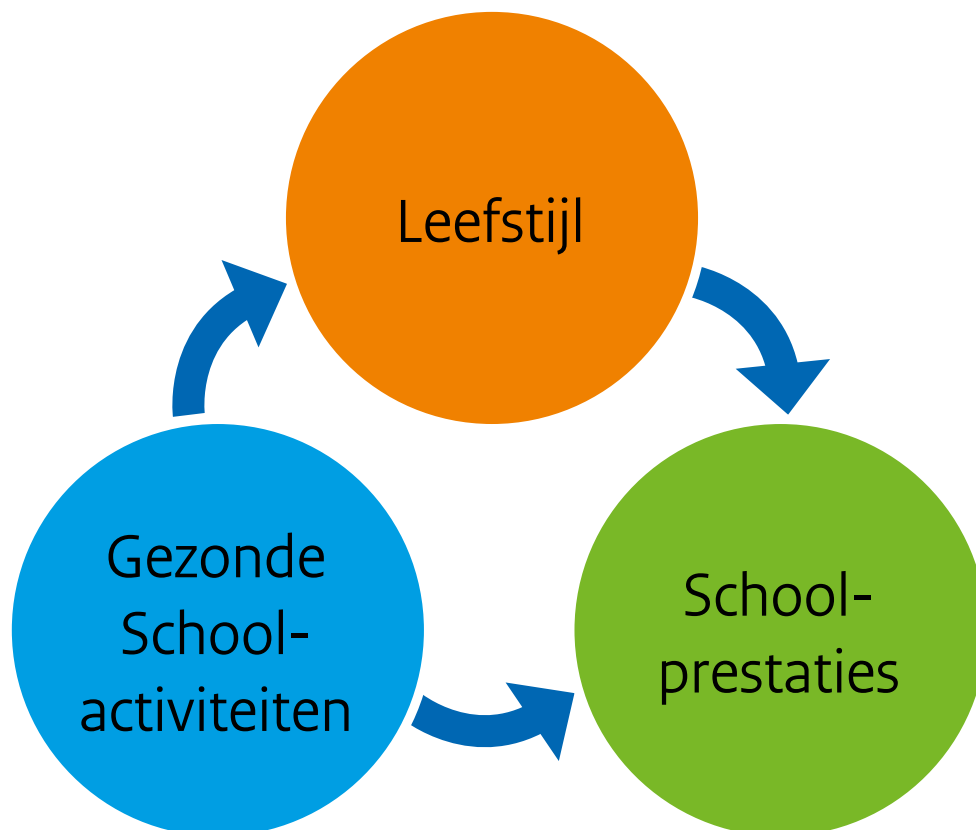
In deze factsheet leest u meer over de verbanden tussen Gezonde School-activiteiten, een gezonde leefstijl en schoolprestaties. We geven onderzoeksresultaten weer voor de volgende drie relaties:

1. Het effect van Gezonde School-activiteiten op leefstijl: **gezond gedrag kun je leren.**
2. De relatie tussen leefstijl en schoolprestaties: **gezonde leerlingen presteren beter.**
3. Het effect van Gezonde School-activiteiten op schoolprestaties van leerlingen: **scholen die Gezonde School-activiteiten uitvoeren, presteren beter.**

Voor elk van deze relaties hebben we gezocht naar overzichtsartikelen die een samenvatting geven van onderzoeksresultaten uit verschillende effectevaluaties. Wij hebben alleen overzichtsartikelen bekeken die zijn verschenen tussen 2011 en 2015 en die studies samenvatten die voornamelijk zijn uitgevoerd in westerse landen bij leerlingen en studenten tussen 4 tot 18 jaar.

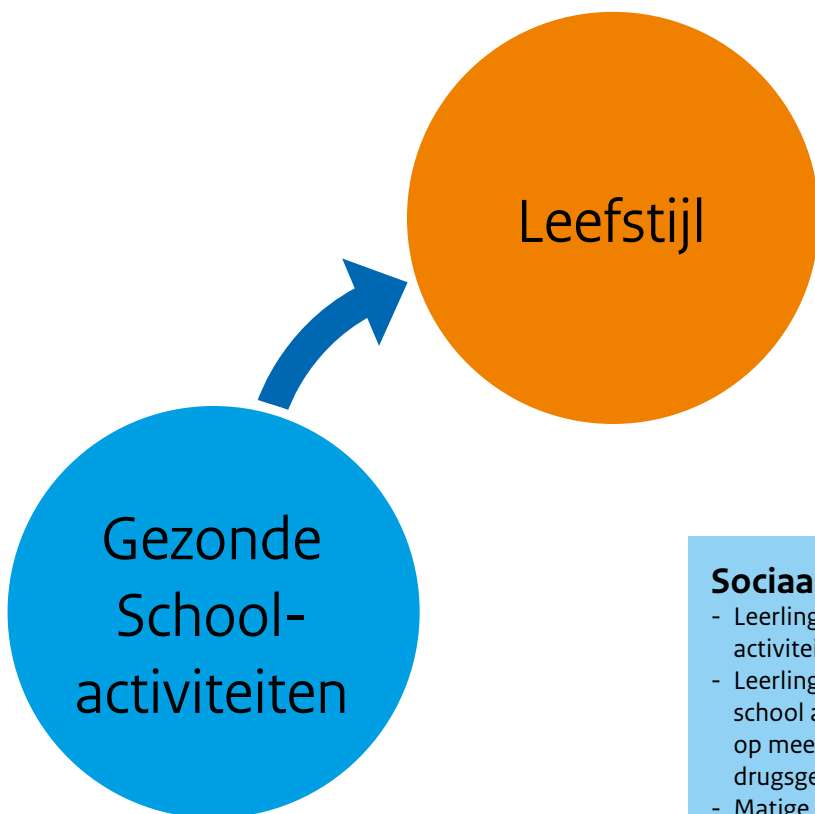
Gevonden resultaten

Uit de bestudeerde literatuur blijkt dat Gezonde School-activiteiten kunnen bijdragen aan een gezondere leefstijl van leerlingen. Het blijkt ook dat een gezonde leefstijl samenhangt met betere schoolprestaties. Er zijn weinig studies over de rechtstreekse relatie tussen Gezonde School-activiteiten en schoolprestaties. Hieronder geven we de verschillende bovengenoemde relaties weer in een figuur. Daarna geven we enkele onderzoeksresultaten per relatie en thema weer.

Gezond gedrag kun je leren

Leiden Gezonde School-activiteiten tot een gezondere leefstijl van leerlingen? Uit overzichtsartikelen waarin de effectiviteit van Gezonde School-activiteiten is gemeten, blijkt dat leerlingen door Gezonde School-activiteiten gemiddeld genomen een gezondere leefstijl kregen. Hieronder geven we enkele resultaten voor de verschillende Gezonde School-thema's weer.

Voeding

- Leerlingen die op school activiteiten op het gebied van voeding aangeboden kregen, aten meer groenten en fruit dan andere leerlingen. Als leerlingen ook fysieke activiteiten kregen aangeboden, bewogen de leerlingen meer en waren ze fitter. [1]
- Leerlingen die op school drinkwater en educatie kregen aangeboden, hadden een 30% kleinere kans op overgewicht. [2]

Bewegen en sport

- Leerlingen die aan een beweegprogramma op school hadden deelgenomen, bewogen per dag 5 tot 45 minuten meer, keken per dag 5 tot 60 minuten minder televisie en waren fitter dan leerlingen die hier niet aan hadden deelgenomen. [3]
- Leerlingen met overgewicht verloren gemiddeld ongeveer één kilo lichaamsgewicht door aan een beweegprogramma op school deel te nemen. [1]

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Leerlingen werden 17% minder gepest als scholen activiteiten tegen pesten inzetten. [1]
- Leerlingen pestten ongeveer 50% minder als op school activiteiten ingezet werden die gericht waren op meervoudig risicogedrag, zoals roken, alcohol en drugsgebruik en onveilige seks. [1]
- Matige lichamelijke activiteit op school leek de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen positief te beïnvloeden. [4]

Hygiëne, huid en gebit

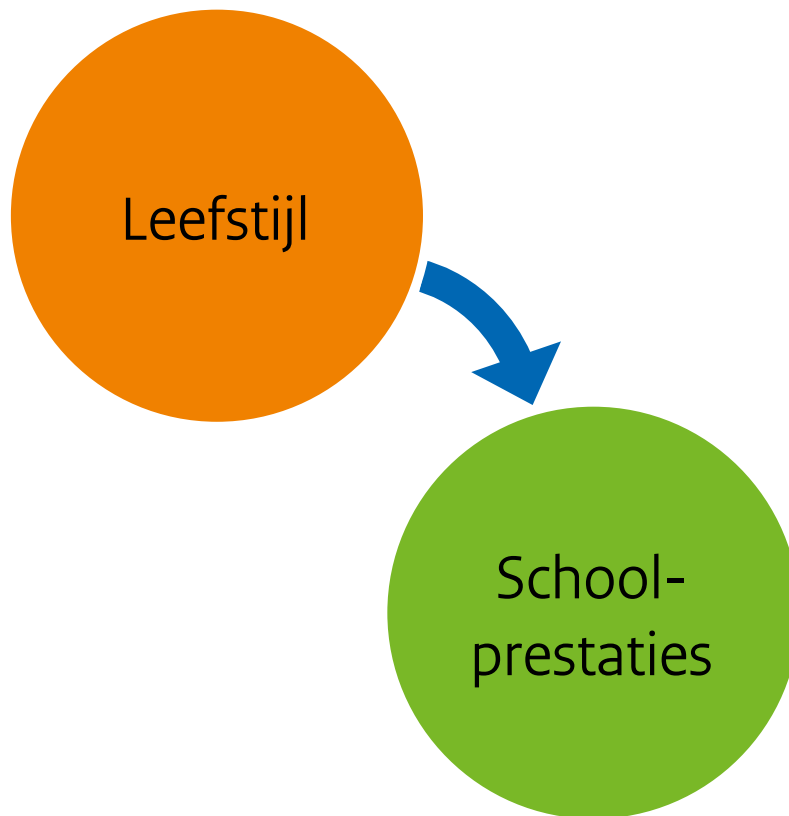
- Activiteiten op school die gericht waren op mondhygiëne verminderden plaquevorming bij leerlingen. Het effect leek groter te zijn als ouders actief betrokken werden in het programma.

Roken, alcohol en drugs

- Op scholen die antirookprogramma's combineerden met sociale invloed- en sociale competentieprogramma's, rookten leerlingen 12% tot 23% minder. [1] [6]
- Een combinatie van sociale competentie- en sociale beïnvloedingsprogramma's voorkwam drugsgebruik. [7]
- Activiteiten gericht op het verlagen van alcoholgebruik verlaagden niet de alcoholconsumptie, maar wel het rookgedrag met gemiddeld 25% (een zogenoemd crossover effect). [1]

Gezonde leerlingen presteren beter

Hier beschrijven we de relatie tussen leefstijl en schoolprestaties. Onder schoolprestaties verstaan wij niet alleen rapportcijfers, maar ook verzuim en het behalen van een diploma. Uit de overzichtsartikelen blijkt dat leerlingen met een gezondere leefstijl betere schoolprestaties behaalden dan leerlingen met een minder gezonde leefstijl.

Roken, alcohol en drugs

- Alcohol, roken en drugsgebruik hadden een negatieve relatie met schoolprestaties. [8]
- Cannabisgebruikers volgden gemiddeld 1,2 jaar minder onderwijs dan niet-gebruikers. [8]

Sociaal-emotionele ontwikkeling

- Leerlingen die vanwege hun overgewicht gepest werden, kregen vaker psychologische problemen en verzuimden meer. [9]

Sport en bewegen

- Fysieke activiteit hangt samen met betere schoolprestaties en lijkt ook tot betere schoolprestaties te leiden. [10] [8]

Voeding

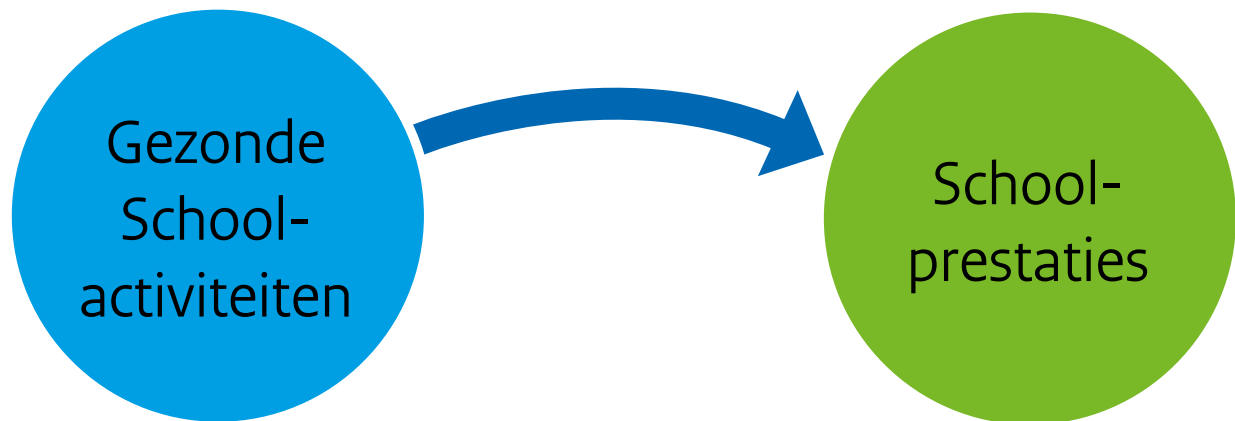
- Ongezonde voeding hing samen met slechtere schoolprestaties. [8]
- Obese leerlingen en leerlingen met overgewicht verzuimden ongeveer 20% meer dan leerlingen en studenten met een gezond gewicht. [9]

Relaties en seksualiteit

- Seksueel risicogedrag hing samen met slechtere schoolprestatie. [8]

Presteren scholen die Gezonde School-activiteiten uitvoeren beter?

Onderzoek laat zien dat leerlingen kunnen leren gezond te leven, en dat een gezonde leefstijl samenhangt met betere schoolprestaties. Maar leiden Gezonde School-activiteiten ook rechtstreeks tot betere schoolprestaties? Helaas zijn er maar weinig overzichtsartikelen beschikbaar die de effecten van de Gezonde School-activiteiten op schoolprestaties meten, waardoor we hierover maar weinig resultaten kunnen presenteren. [1]

Voeding

- Gezonde leefstijl en voedingsactiviteiten hadden kleine positieve effecten op de schoolprestaties van leerlingen met overgewicht en obese leerlingen. [11]

Sport en bewegen

- Als leerlingen meer tijd besteedden aan beweegactiviteiten in plaats van lestijd, ging dit niet ten koste van de schoolprestaties. [12] [4]
- Leerlingen met overgewicht en obese leerlingen die aan beweegactiviteiten deelnamen, scoorden beter in wiskunde, uitvoerende functies en hadden een beter werkgeheugen dan leerlingen met overgewicht en obese leerlingen die niet aan beweegactiviteiten deelnamen. Hun cijfer steeg van gemiddeld een 6 naar een 6,2 of een 6,3. [11]

Over deze factsheet

Conclusie

In deze factsheet staan bevindingen uit overzicht artikelen waaruit blijkt dat Gezonde School-activiteiten tot een gezondere leefstijl van leerlingen kunnen leiden. Ook blijkt uit de overzicht artikelen dat een gezonde leefstijl samenhangt met betere schoolprestaties. Over de relatie tussen Gezonde School-activiteiten en schoolprestaties zijn weinig artikelen beschikbaar. Er kan echter verondersteld worden dat Gezonde School-activiteiten tot betere schoolprestaties leiden, aangezien Gezonde School-activiteiten tot een gezondere leefstijl van leerlingen leiden én een gezonde leefstijl samenhangt met betere schoolprestaties. Ook kan verondersteld worden dat scholen beter presteren wanneer voldoende leerlingen deelnemen aan Gezonde School-activiteiten.

Gezonde School-aanpak en Gezonde School-activiteiten

In deze factsheet gaan we alleen in op de effecten van Gezonde School-activiteiten en een gezonde leefstijl,

en niet op de effecten van een Gezonde School-aanpak (in het Engels ook wel *whole school approach* of *Health Promoting School approach* genoemd). De Gezonde School-aanpak is een praktische werkwijze voor scholen om structureel te werken aan gezondheid. Hierin staan de Gezonde Schoolpijlers centraal: signaleren, gezondheidseducatie, omgeving en gezondheidsbeleid. Een school kiest één of meerdere leefstijlthema's en werkt elk thema volgens de Gezonde School pijlers uit. Scholen kunnen Gezonde School-activiteiten uitvoeren als onderdeel van een bredere Gezonde School-aanpak. Helaas zijn er weinig studies beschikbaar over de effectiviteit van de Gezonde School-aanpak. Wel zijn er aanwijzingen dat de brede en integrale Gezonde School-aanpak een gezonde leefstijl meer bevordert dan het niet uitvoeren van activiteiten of het uitvoeren van activiteiten die niet zijn opgezet volgens deze aanpak. [1]

Welke resultaten hebben wij beschreven?

In deze factsheet hebben wij resultaten uit overzichtsartikelen die gaan over de effectiviteit van Gezonde School-activiteiten beschreven. Het gaat om resultaten uit artikelen die een samenvatting geven van verschillende losstaande onderzoeken. We hebben twaalf overzichts-artikelen meegenomen waarin resultaten van meer dan 400 studies zijn beschreven.

Voor een aantal leefstijlthema's kwamen de overzichtsartikelen soms tot verschillende conclusies. Dit komt waarschijnlijk door de verschillende manieren waarop de studies zijn opgezet. Wij hebben een selectie gemaakt uit de resultaten in de overzichtsartikelen en hebben vooral de significante resultaten weergegeven. In de overzichtsartikelen staan ook enkele resultaten van individuele studies. Deze beschrijven vaak positieve tot neutrale effecten van Gezonde School-activiteiten, soms ook op schoolprestaties van leerlingen. Zo bleken in diverse individuele studies beweegactiviteiten voor een verbetering van de schoolprestaties te zorgen.

In overzichtsartikelen waarin de resultaten samengevat zijn waren de gevonden effecten echter niet statistisch significant. [4] [1] [10]

In deze factsheet kunnen we in weinig gevallen een indicatie geven van de omvang van de gevonden effecten. Dit komt doordat in de overzichtsartikelen de omvang van de effecten vaak naar een abstracte maat is omgezet om de studies te kunnen vergelijken. De gevonden effecten zijn in veel gevallen klein, maar kunnen op populatie- of schoolniveau wel degelijk de moeite waard zijn. [1]

Over welke activiteiten gaan de resultaten?

De effecten van Gezonde School-activiteiten die in deze factsheet beschreven zijn, hebben betrekking op activiteiten in diverse westerse landen. Dit zijn veelal andere activiteiten dan scholen in Nederland uitvoeren. De beschreven effecten gelden vanzelfsprekend niet voor alle Gezonde School-activiteiten. Alle Gezonde School-activiteiten die op gezondeschool.nl worden ontsloten zijn positief beoordeeld door een onafhankelijke erkenningscommissie, die de kwaliteit van activiteiten beoordeelt. Zo helpen we scholen voor kwaliteit te kiezen.

Over Gezonde School

Gezonde School is een samenwerkingsverband dat scholen ondersteunt om structureel aan gezondheid te werken. Hierin werken, in opdracht van onder meer de ministeries van OCW en VWS, de volgende partijen samen: GGD GHOR Nederland en regionale GGD'en, Hartstichting, Ivoren Kruis, KWF Kankerbestrijding, Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding, Longfonds, MBO Raad, Nationale Hoorstichting, Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen, NOC*NSF, Pharos, PO-Raad, RIVM Centrum Gezond Leven,

Rutgers, SOA Aids Nederland, Stichting School en Veiligheid, Trimbos-Instituut, VeiligheidNL, Voedingscentrum, VO-raad.

Meer informatie

Op Gezondschool.nl vindt u meer informatie over de Gezonde School-aanpak en Gezonde School-activiteiten. Wilt u meer weten over deze factsheet? Dan kunt u contact opnemen met Vivian.Bos@rivm.nl.

Referentielijst

1. Langford, R., et al., *The WHO Health Promoting School framework for improving the health and well-being of students and their academic achievement*. Cochrane Database Syst Rev, 2014. **4**: p. CD008958.
2. Jasper, C., T.T. Le, and J. Bartram, *Water and sanitation in schools: a systematic review of the health and educational outcomes*. Int J Environ Res Public Health, 2012. **9**(8): p. 2772-87.
3. Dobbins, M., et al., *School-based physical activity programs for promoting physical activity and fitness in children and adolescents aged 6 to 18*. Cochrane Database Syst Rev, 2013. **2**: p. CD007651.
4. Lees, C. and J. Hopkins, *Effect of aerobic exercise on cognition, academic achievement, and psychosocial function in children: a systematic review of randomized control trials*. Prev Chronic Dis, 2013. **10**: p. E174.
5. Cooper, A.M., et al., *Primary school-based behavioural interventions for preventing caries*. Cochrane Database Syst Rev, 2013. **5**: p. CD009378.
6. Thomas, R.E., J. McLellan, and R. Perera, *Effectiveness of school-based smoking prevention curricula: systematic review and meta-analysis*. BMJ Open, 2015. **5**(3): p. e006976.
7. Faggiano, F., et al., *Universal school-based prevention for illicit drug use*. Cochrane Database Syst Rev, 2014. **12**: p. CD003020.
8. Bradley, B.J. and A.C. Greene, *Do health and education agencies in the United States share responsibility for academic achievement and health? A review of 25 years of evidence about the relationship of adolescents' academic achievement and health behaviors*. J Adolesc Health, 2013. **52**(5): p. 523-32.
9. Daniels, D.Y., *Examining attendance, academic performance, and behavior in obese adolescents*. J Sch Nurs, 2008. **24**(6): p. 379-87.
10. Singh, A., et al., *Physical activity and performance at school: a systematic review of the literature including a methodological quality assessment*. Arch Pediatr Adolesc Med, 2012. **166**(1): p. 49-55.
11. Martin, A., et al., *Lifestyle intervention for improving school achievement in overweight or obese children and adolescents*. Cochrane Database Syst Rev, 2014. **3**: p. CD009728.
12. Prevention, C.f.D.C.a., *The association between schoolbased physical activity, including physical education, and academic performance*. Atlanta, GA., 2010.

Dit is een uitgave van:

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Centrum Gezond Leven
Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven

Meer informatie:
www.gezondschool.nl
e-mail: Gezondschool@rivm.nl

@GezondeSchoolNL

Advies nota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000030
Datum vergadering	25 januari 2022
Agendapunt	B-2
Onderdeel SamenTwente	GGD Twente

Onderwerp:

Uitbreiding Meldpunt zorgwekkend gedrag

Voorstel:

1. In te stemmen met het voornemen om de personele capaciteit van het meldpunt zorgwekkend gedrag vanaf 2023 structureel uit te bereiden met 0,89 fte;
2. Deze uitbreiding voor een zienswijze voor te leggen aan de gemeenteraden.

Inleiding:

Met de Wet verplichte GGZ (Wvvggz) hebben gemeenten belangrijke taken gekregen. Een daarvan is in ontvangst nemen en onderzoeken van meldingen over inwoners waarover ernstige zorgen zijn en verplichte zorg als 'oplossing' verondersteld wordt. Op basis hiervan is in 2020 het meldpunt zorgwekkend gestart. Uw AB heeft in de vergadering van 8 december 2021 besloten het meldpunt structureel te beleggen bij GGD Twente. 2022 is aangemerkt als een financieel overgangsjaar. Vanaf 1 januari 2023 is het meldpunt zorgwekkend gedrag een basistaak voor GGD Twente en is de financiering onderdeel van de gemeentelijke bijdrage.

In de bestuursrapportage 2022 hebben wij u geïnformeerd dat het meldpunt geconfronteerd is met een forse toename van meldingen van o.a. (zorg)professionals, procesmanagers/wijkcoaches gemeenten en woningcorporaties. De werkzaamheden zijn niet uitstelbaar en leiden tot inzet van extra personeel.

Beoogd effect:

Het continueren van de meldfunctie waarmee de gemeenten voldoen aan de taken en eisen die vanuit de Wet verplichte GGZ worden gesteld aan deze functie

Argumenten:

1.1 Er wordt door ketenpartners, familie en inwoners meer gemeld bij het meldpunt

Vanaf de start van het meldpunt worden meldingen bijgehouden en gerubriceerd. Op deze wijze heeft GGD Twente inzicht wie de melders zijn. In de periode januari tot en met augustus 2022 is het aantal meldingen met 78 % toegenomen vergeleken met dezelfde periode in 2021. Het meldpunt raakt met de huidige formatie overbelast en taken kunnen niet meer worden uitgevoerd. Er kan zonder extra formatie niet worden voldaan aan basistaak van GGD Twente en de wettelijke vereisten.

1.2 Partners weten steeds meer de weg naar het meldpunt te vinden

Als GGD hebben we geïnvesteerd in de samenwerking en het netwerk, zoals ook in de evaluatie door gemeenten en partners naar voren is gebracht. Dit heeft er mede voor gezorgd dat (zorg) partners in gemeenten vertrouwen hebben in onze werkwijze en vaker de weg naar het meldpunt weten te vinden. Lijnen worden steeds korter. Dit leidt ook tot meer meldingen.

1.3 Er zijn meer meldingen door de politie dankzij nieuwe landelijke afspraken

Tot 2022 kon de politie niet zelf meldingen van ongewenst gedrag maken. Dit kwam door wetgeving die niet toestond om politiegegevens uit te wisselen. Vanaf 2022 is het wel mogelijk dat gegevens over dit soort meldingen tussen politie en gemeenten worden uitgewisseld. Hierdoor is het aantal meldingen vanuit de politie gestegen.

1.4 De meerwaarde van het meldpunt wordt steeds meer gezien en ervaren

De kennis en kunde om het netwerk snel en in kort tijdsbestek in stelling te brengen en zaken in werking te zetten wordt steeds meer als onze meerwaarde gezien. Gemeenten maken steeds vaker gebruik van consultatie. De ervaring is dat het meldpunt ook soms doorbraken kan forceren, (medisch/ psychiatrische) informatie verrijken en de verbinding maken met de psychiatrie en overige zorgstructuur. In sommige casuïstiek is er een diffuus beeld van de hulpverlening, weten professionals van elkaar niet wie wat doet, of wordt naar elkaar gewezen, waarbij het meldpunt vanuit de onafhankelijke rol, helpend kan zijn.

1.5 De landelijke naamswijziging zorgt voor stijging van het aantal meldingen

Per 1 januari 2022 heeft er een naamswijziging plaatsgevonden. Het meldpunt verward gedrag Twente, is aangesloten bij de landelijke term/naam horend bij het landelijk telefoonnummer 0800-1205; meldpunt zorgwekkend gedrag Twente. Ons eigen meldpunt heeft ook veel aandacht in de lokale media gekregen. Verondersteld mag worden dat dit meer verwijzingen en meldingen heeft opgeleverd.

1.6 Maatschappelijke ontwikkelingen en lange wachtlijsten in de zorg veroorzaken meer meldingen

De laatste jaren hebben er een aantal crisissen (bijv. corona, woningnood, armoede, wachtlijsten in de zorg, energiecrisis) in de maatschappij plaatsgevonden die indirect van invloed zijn op de extra meldingen bij het meldpunt zorgwekkend gedrag. Mensen raken de regie kwijt en raken in verwarring.

2.1 De raden zijn bevoegd tot het indienen van een zienswijze over de voorgestelde uitbreiding

Het meldpunt is vanaf 2023 een basistaak en de financiering is onderdeel van de gemeentelijke bijdrage. In onze regeling is opgenomen dat verhogingen van de gemeentelijke bijdrage voor een zienswijze worden voorgelegd aan de raden. In overeenstemming met de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) hebben raden 12 weken de tijd om een zienswijze in te dienen. Omdat wij in deze periode ook de begroting 2024 voor een zienswijze aan de raden zullen aanbieden, worden de raden tegelijkertijd met deze begroting ook gevraagd om hun zienswijze voor de uitbreiding van het meldpunt. Dit is het meest efficiënt omdat we op deze wijze voorkomen dat we twee keer kort na elkaar naar de raden gaan voor een zienswijze. Dit betekent dat definitieve besluitvorming over de uitbreiding van het meldpunt voorzien is voor uw vergadering van 12 juli 2023.

Kanttekening:

1.1 Een uitbreiding van het meldpunt komt mogelijk vanaf 2de kwartaal 2023 voor politiemeldingen E33/14.

Voor de uitrol van de politiemeldingen sluiten we aan bij de landelijke start hiervan. Het is nog niet bekend wanneer er gestart gaat worden. Op dit moment vindt er een pilot plaats in een andere regio in Nederland. Deze wordt geëvalueerd en daarna kan overal gestart worden. In november heeft de VNG aangegeven dat de uitrol politiemeldingen w.s. in het 2de kwartaal 2023 gaat plaats vinden. De Twentse gemeenten hebben ambtelijke aangegeven het meldpunt zorgwekkend gedrag hiervoor projectmatig open te willen stellen. Hiervoor wordt separaat een voorstel gedaan..

1.2 Door de krapte op de arbeidsmarkt is gekwalificeerd personeel moeilijk te vinden.

In de context van de huidige krapte binnen het team van het meldpunt, is goed personeel absoluut voorwaardelijk. Indien er geen goed personeel beschikbaar is, kunnen we onvoldoende uitvoering geven aan het meldpunt. Daarom starten we zo snel mogelijk met de werving- en selectieprocedure.

1.3 Om aan onze wettelijke vereisten te kunnen blijven voldoen moeten we al starten met de werving van de 0,89 fte uitbreiding

Omdat definitieve besluitvorming over de uitbreiding en de wijze van financiering voorzien is in uw vergadering van juli 2023, betekent dat GGD Twente een risico loopt op het moment dat er iemand wordt aangesteld voordat er duidelijkheid komt over de dekking. Dit risico is overigens te overzien. Op basis van een in eerste instantie tijdelijke aanstelling voor één jaar is het maximale risico € 94.850. Een aanvullend WW risico wordt nihil geschat gezien de krapte op de arbeidsmarkt. Het risico kan gedekt worden uit de risico bestemmingsreserve van GGD Twente waar ook met dit risico rekening is gehouden.

Kosten, baten, dekking:

De uitbreiding wordt gedekt vanuit een verhoging van de gemeentelijke bijdrage

Gemeente	inwoners per 1-2-22	bijdrage meldpunt
Almelo	73.158	€ 10.946
Borne	24.015	€ 3.593
Dinkelland	26.593	€ 3.979
Enschede	160.632	€ 24.034
Haaksbergen	24.229	€ 3.625
Hellendoorn	35.940	€ 5.377
Hengelo	81.544	€ 12.201

Hof van Twente	35.056	€ 5.245
Losser	23.070	€ 3.452
Oldenzaal	31.745	€ 4.750
Rijssen-Holten	38.234	€ 5.721
Tubbergen	21.364	€ 3.197
Twenterand	33.712	€ 5.044
Wierden	24.637	€ 3.686
Totaal	633.929	€ 94.850

Communicatie:

n.v.t.

Vervolg:

- Tegelijkertijd met de aanbidding van de begroting 2024, worden de raden ook gevraagd om een zienswijze in te dienen op de uitbreiding van het meldpunt per 2023.
- Uiterlijk 1 april 2023 wordt de begroting 2024 aangeboden aan de raden.
- De raden hebben 12 weken de tijd om een zienswijze in te dienen
- Definitieve besluitvorming over de uitbreiding van het meldpunt vindt plaats in uw vergadering van 12 juli 2023. Hiervoor zal een begrotingswijziging 2023 voorbereid worden.

Bijlage(n):

Enschede, 22 december 2022 Dagelijks bestuur secretaris, drs S. Dinsbach	 voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink
Besluit van het algemeen bestuur:	
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 25 januari 2023	
secretaris, drs S. Dinsbach	voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink

Adviesnota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000030
Datum vergadering	25 januari 2023
Agendapunt	B-3
Onderdeel SamenTwente	Concerncontrol

Onderwerp:

Ontwikkelingenbrief en kaders voor de begroting 2024

Voorstel:

1. Kennis te nemen van de ontwikkelingenbrief en kaders voor de begroting 2024.
2. De ontwikkelingenbrief ter informatie aan te bieden aan de gemeenteraden.

Inleiding:

Voor u ligt de ontwikkelingenbrief van SamenTwente voor het begrotingsjaar 2024. In deze brief schetsen wij de lange termijn ontwikkelingen, trends in de samenleving en concrete ontwikkelingen of veranderingen. Ook de begrotingskaders worden hierin geschetst. We geven ook een beeld van het financieel meerjarenperspectief. Deze brief vormt de opmaat naar de programmabegroting van 2024.

Beoogd effect:

Uw bestuur en de gemeenteraden informeren over verschillende ontwikkelingen die impact hebben op de begroting.

Argumenten:

1.1 De ontwikkelingenbrief schetst lange termijn ontwikkelingen, trends in de samenleving en ontwikkelingen die impact hebben op de begroting

We zien dat onze organisatie zowel op de korte termijn als de middellange termijn te maken heeft met verschillende ontwikkelingen die impact hebben op onze begroting. Soms zijn deze ontwikkelingen zo duidelijk dat ze al vertaald kunnen worden in de begroting. En van sommigen ontwikkelingen weten we dat ze effect gaan hebben, maar hebben we op dit moment onvoldoende zicht op omvang en tijdstip. Al deze ontwikkelingen leest u integraal terug in deze brief.

2.1 Hiermee voldoen we aan de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Per 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. De bedoeling van de wijziging is dat de betrokkenheid van volksvertegenwoordigers bij het bestuur van een samenwerkingsverband verbetert. Zo krijgen zij meer invloed op besluiten van een gemeenschappelijke regeling en kunnen ze de samenwerkingen beter controleren. Voor de versterking van rol en positie is ook besloten om de P&C cyclus te wijzigen. Door jaarlijks in januari voor het komende begrotingsjaar een ontwikkelingenbrief op te stellen voldoen wij aan de Wgr. In artikel 34b van de Wgr is namelijk opgenomen dat het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 30 april voorafgaande aan het begrotingsjaar, de kaders dient te verzenden naar de gemeenteraden.

2.2 Dit is afgesproken in regionaal verband

In Twentse verband is samen met de gemeenschappelijke regelingen een uniforme werkwijze opgesteld voor de P&C cyclus in relatie tot de Wgr. Dit sluit aan bij de moties van de gemeenteraden van Haaksbergen en Rijssen-Holtten die gaan over de positie van de raad waarin onder meer is opgeroepen tot een gezamenlijk Twents proces voor een optimale P&C cyclus. In Twents verband is afgesproken dat vanaf de begroting van 2025 de ontwikkelingenbrief ter informatie wordt aangeboden aan de gemeenteraden. De Twentse griffiers onderschrijven deze werkwijze. Omdat wij sinds de begroting van 2023 al werken met een ontwikkelingenbrief, hebben wij deze werkwijze ook voortgezet voor de begroting van 2024.

Kanttekening:

N.v.t.

Kosten, baten, dekking:

Met dit voorstel zijn geen kosten gemoeid waar dekking voor benodigd is.

Communicatie:

Rechtstreeks met de gemeenteraden.

Vervolg:

- De ontwikkelingenbrief wordt ter informatie verzonden aan de gemeenteraden.
- De concept programmabegroting 2024 wordt opgesteld en ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden.
- De reactie van het dagelijks bestuur op de ingediende zienswijzen wordt voor vaststelling van de begroting verzonden naar de gemeenteraden.
- De definitieve programmabegroting 2024 wordt ter vaststelling geagendeerd voor uw vergadering van 12 juli 2023.

Bijlage(n):

Ontwikkelingenbrief en kaders voor de begroting 2024

Enschede, 22 december 2022 Dagelijks bestuur secretaris, drs. S. Dinsbach	voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink
Besluit van het algemeen bestuur:	
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 25 januari 2023	
secretaris, drs. S. Dinsbach	voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink

Gezond,
veilig
& vitaal

Ontwikkelingenbrief en kaders begroting 2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Leeswijzer	2
3. Vooruitkijken: de lange termijn opgaven	2
4. Ontwikkelingen met (mogelijk) financiële impact	6
4.1 Ontwikkelingen met nog onbekende financiële impact op de begroting 2024 en verder	6
4.2 Ontwikkelingen met financiële impact op de begroting van 2024 en verder	9
5. Financieel meerjarenperspectief	10
6. (Financiële) kaders voor de begroting 2024	12

1. Inleiding

Voor u ligt de ontwikkelingsbrief van SamenTwente voor het begrotingsjaar 2024 en verder. In deze brief schetsen wij de lange termijnontwikkelingen, trends en concrete gebeurtenissen of veranderingen die impact hebben op onze begroting. Deze brief vormt het startpunt van het proces van de begroting 2024. We geven ook een beeld van het financieel meerjarenperspectief vanaf 2024. We zien dat onze organisatie zowel op de korte termijn als de middellange termijn te maken heeft met verschillende ontwikkelingen die impact hebben op onze begroting. Soms zijn deze ontwikkelingen zo duidelijk dat ze al vertaald kunnen worden in de begroting. En van sommigen ontwikkelingen weten we dat ze impact gaan hebben, maar hebben we op dit moment onvoldoende zicht op de omvang en het tijdstip. Al deze ontwikkelingen leest u integraal terug in deze brief. De uiteindelijke cijfermatige effecten waarmee onder meer de inwonerbijdrage wordt bepaald, volgt bij het maken van de ontwerpbegroting 2024.

2. Leeswijzer

In hoofdstuk 3 kijken we vooruit naar de inhoudelijke ontwikkelingen op de langere termijn. Hoofdstuk 4 schetst de korte termijn ontwikkelingen voor onze organisatie, waarvan van enkele de financiële impact al bekend is en van andere nog niet. In hoofdstuk 5 wordt het financieel meerjarenperspectief geschetst. We sluiten af met hoofdstuk 6 waarin de (financieel technische) kaders worden beschreven voor de begroting van SamenTwente voor het jaar 2024.

3. Vooruitkijken: de lange termijn opgaven

Een stevigere basis voor Publieke Gezondheid

De publieke gezondheid en veiligheid is van levensbelang voor onze toekomst. De 25 GGD'en willen iedere Nederlander in dezelfde mate beschermen tegen gezondheidsrisico's. Een investering in een sterke publieke gezondheid is een investering in de gezondheid van Nederland. Het voorkomt dat gezondheidsverschillen in Nederland toenemen. De coronacrisis maakt nog eens extra duidelijk dat we nu ook fors moeten investeren in de basis van die publieke gezondheid. Om voorbereid te zijn op nieuwe gezondheids crises in de toekomst. Maar ook om de gezondheid van mensen te beschermen en te bevorderen zodat ze langer en gezonder leven en weerbaar zijn tegen nieuwe gezondheids crises. De focus moet van zorg naar gezondheid. Mensen beschermen tegen gezondheidsrisico's waar ze zelf nauwelijks invloed op hebben is één van de kerntaken van de publieke gezondheid en veiligheid en daarmee van de GGD en GHOR. Om te zorgen voor meer gezonde mensen later, moeten we daar nu in investeren.

Pandemisch paraatheid

In de coronapandemie zijn bestaande structuren en praktijken op de proef gesteld en vaak niet toereikend gebleken. Het kabinet wil daarom beter voorbereid zijn op een toekomstige pandemie. De coronacrisis heeft laten zien dat structurele investering in de infectieziektebestrijding nodig is. Een taak die regionaal belegd is bij de GGD'en, waarbij samenwerking tussen de GGD'en en een landelijk gecoördineerd programma noodzakelijk is om de infectieziektebestrijding toekomstbestendig te maken én de pandemische paraatheid van Nederland te verbeteren. Met de landelijke beleidsagenda 'Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD'en' wordt de komende jaren onder andere ingezet op het beter toerusten van GGD'en, zodat kwetsbaarheden in de medisch-operationele processen op regionaal niveau worden aangepakt en een bijdrage aan de landelijke operatie geleverd kan worden.

Het kabinet stelt hiervoor in 2023 en 2024 een investering beschikbaar van ruim € 37 miljoen per jaar voor wegnemen kwetsbaarheden, versterken (boven)regionale monitoring, wetenschappelijk kennisinfrastructuur en samenwerking. Dit is een eerste stap om de meest urgente kwetsbaarheden aan te pakken vooruitlopend op een aangekondigde structurele financiering vanaf 2025. Over de verdeling van de huidige middelen en het proces van de subsidieaanvraag per GGD (zal gaan via specifieke uitkering bij VWS) zal de komende maanden meer duidelijkheid komen. De verwachting is dat VWS het budget rechtstreeks beschikbaar gaat stellen aan GGD'en en ook aan gemeenten.

We zullen er samen met de gemeenten alert op moeten zijn dat budgetten die hiervoor bedoeld zijn, gealloceerd worden voor pandemische paraatheid. We verwachten hierover in het voorjaar 2023 meer duidelijkheid te krijgen. Op het moment van schrijven wordt een wetsvoorstel voorbereid voor de wijziging van de Wet publieke gezondheid (Wpg). Doel van de wijziging is dat Nederland de pandemische paraatheid versterkt zodat bij een uitbraak van een infectieziekte, met een zodanige omvang en ernst dat het maatschappelijk leven erdoor wordt ontwricht én vrijheidsbeperkende maatregelen noodzakelijk kunnen zijn, de effecten opgevangen kunnen worden. Het wetsvoorstel bevat regels voor een acute en ernstige noodsituatie. Ook de positie van de Directeur Publieke Gezondheid (DPG) wordt gewijzigd bij deze wetgeving. De verwachting is dat de wet in 2023 wordt aangenomen en in werking zal treden.

Inmiddels is er bij het RIVM een programmaorganisatie ingericht om de Landelijke Functionaliteit Infectieziektebestrijding (LFI) te bouwen. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de GGD'en, RIVM en andere betrokken partijen. Het LFI krijgt twee taken. Ten eerste zullen zij bij een nieuwe pandemie zorgen voor snelle opschaling en aansturing van de medisch-operationele processen bij de GGD'en (via de DPG'en). Ook organiseert het LFI de centraal logistieke voorzieningen. Ten tweede voert het LFI de centrale regie op de voorbereiding van de infectieziektebestrijdingsketen.

Ontwikkeling van het coronavirus

Hoe het coronavirus zich zal ontwikkelen de komende tijd is niet goed te voorspellen. Uiterlijk in maart 2023 zal de minister van VWS de gesprekken starten over de toekomst van de corona-activiteiten. Wat de uitkomsten zullen zijn van deze gesprekken is niet te voorspellen. Wat wel zeker is, is dat de corona activiteiten de komende tijd er anders uit zullen zien. Een scenario is dat bepaalde processen verder of misschien wel volledig worden afgeschaald. Voor de bestrijding van de coronapandemie was het effectief de taken vanuit een aparte corona-afdeling te organiseren. Om GGD Twente toekomstbestendig te maken én pandemisch paraat te staan zal de corona-afdeling medio 2023 samengaan met de staande organisatie (GGD). Geleerde lessen worden meegenomen in het ontwerp. De Tweede Kamer besloot tot het houden van een parlementaire enquête coronabestrijding. Ook al is de precieze opdracht nog niet geformuleerd, het is te voorzien dat ook de GGD'en gevraagd wordt informatie aan te leveren. GGD GHOR Nederland heeft de regie en is reeds gestart met de voorbereiding op deze parlementaire enquête.

Gezond en actief leven akkoord (GALA) en integraal zorg akkoord (IZA)

Op het gebied van preventie staat een hoop te gebeuren in de komende jaren. Zowel zorgverzekeraars, als VNG en VWS hebben uitgesproken dat er een verschuiving van zorg naar preventie moet gaan plaatsvinden: een verschuiving van focus op ziekte naar focus op gezondheid. In het Gezond en actief leven akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) is verder uitgewerkt hoe dit zou moeten worden vormgegeven. Doel van het GALA is een gezonde generatie in 2040 met als subdoelen onder anderen terugdringen gezondheidsachterstanden en inzetten op een kansrijke start. Daarnaast focust GALA zich ook op een gezonde fysieke en sociale leefomgeving. GALA is een bouwsteen in een sluitende keten van gezondheidspreventie, care (zorg) en cure (medische zorg). GALA vervangt een groot aantal regelingen, zoals het lokaal preventie- en sport akkoord, Kansrijke start, Gezond-in-de-stad, Eén tegen eenzaamheid. Doel van het IZA is te zorgen voor een houdbaar zorglandschap, waarin de nadruk verschuift van 'zorg' naar 'gezond leven'. In 2023 en 2024 komen er wijzigingen in de manier waarop het ministerie van VWS de gemeenten financiert voor het maken van beleid en interventies voor gezondheid en sociaal domein. Ook het deel van de GGD'en dat wordt gefinancierd voor het maken van beleid en interventies voor publieke gezondheid verandert hiermee.

Meer preventieve inzet is gewenst om zwaardere problematiek te voorkomen

De noodzaak van preventieve inzet is aangetoond en wordt benoemd in diverse landelijke lange termijn visies Toekomstagenda Jeugd (NCJ, GGD/GHOR, Actiz) en in de Meerjarenvisie 2023-2026 van het NCJ. Zo vroeg mogelijk investeren is nodig om het zorgstelsel houdbaar te houden. Het gaat hierbij niet alleen om preventie op individueel niveau, maar ook op collectief niveau.

De complexiteit van vraagstukken die spelen rondom jongeren lijkt de laatste jaren groter te worden.

Dit is een tendens die niet alleen bij de JGZ, maar bijvoorbeeld ook in de Jeugdzorg wordt signaleerd. Het beroep op de Jeugdzorg is de afgelopen jaren gestegen. Van de JGZ wordt een grotere rol gevraagd bij de preventie van zwaardere problematiek en samenwerking met andere

partijen ten aanzien van deze vraagstukken. Dit vergt een oriëntatie op het mogelijk verruimen van consulten en op onze inzet in de samenwerking met partners binnen het Sociaal Domein.

Economische ontwikkelingen en effect op gezondheidsverschillen

Gezondheidsverschillen zijn verschillen tussen groepen mensen qua levensverwachting, aantal gezonde jaren en ervaren gezondheid. Uit de volksgezondheidtoekomstverkenning van het RIVM blijkt dat het percentage mensen met een lage sociaaleconomische status dat zich gezond voelt, tot 2040 afneemt, terwijl dit voor mensen met een hoge sociaaleconomische status niet verandert. De verwachting is daarmee dat gezondheidsverschillen alleen maar groter worden. Er zijn veel factoren van invloed op deze gezondheidsverschillen. Eén van die factoren is sociaaleconomische status. Door de huidige economische ontwikkelingen groeit de groep die op of onder de armoedegrens leeft. Moeite met rondkomen hangt samen met een slechtere gezondheid voor de kinderen en jongeren, zo blijkt uit de [Twentse gezondheidsverkenning - GGD Twente](#). Steeds meer aandacht voor de meest kwetsbaren is nodig. Door de inflatie en de stijging van de energiekosten hebben steeds meer mensen moeite met rondkomen. Niet alleen bij groepen met een laag inkomen, waarvan je verwacht dat dit gebeurt, maar ook bij groepen in de samenleving die een hoger inkomen hebben. Energiearmoede is een nieuw fenomeen. Dit betekent dat in veel huishoudens de stress toeneemt om de eindjes aan elkaar te knopen. Dit heeft zijn weerslag op kinderen die in zo'n gezinsetting opgroeien. Maar heeft ook weerslag op volwassenen; waaronder ouders met kinderen. Stress is van invloed op veel zaken. Waaronder bijvoorbeeld huiselijk geweld. Zowel stress als de financiële tekorten door bijvoorbeeld energiearmoede hebben invloed op het maken van gezonde keuzes; ontstaan voor een meer gezonde leefstijl.

Gezonde leefomgeving en de omgevingswet

De aandacht voor het thema gezonde leefomgeving is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Onder de Wet Publieke Gezondheid is het meewegen van mogelijke gezondheidseffecten van beoogd beleid ook al verplicht, maar de op komst zijnde Omgevingswet werkt nu (ondanks het vele uitstel) als een vliegwieltje. De blijvende onduidelijkheid over de ingangsdatum van de omgevingswet maakt dat dit een complex vraagstuk is. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is wederom uitgesteld naar 1 juli 2023. Gemeenten constateren dat daarmee het debat over inwerkingtreding wederom naar achteren is geschoven. Getwijfeld wordt of deze datum haalbaar is. Dit impliceert dat tijdige zekerheid voor gemeenten en ketenpartners (zoals GGD Twente) opnieuw in het gedrang komt. In Twente wordt daarom bekeken op welke wijze de huidige samenwerking geconsolideerd en geborgd kan worden. Richting die gekozen wordt, is om vooral gebruik te maken van de opgedane samenwerking en het benutten van de aanwezige regionale structuren en overleggen (Vergunning, Toezicht en Handhaving). Voor GGD Twente betekent dit dat we advisering gezondheid in de fysieke leefomgeving (conform de Wet publieke gezondheid) moeten borgen om aansluiting te houden bij de regionale samenwerking.

Vaccinatiebereidheid als maatschappelijk thema.

Vaccineren gebeurt op vrijwillige basis. Een groot deel van de burgers heeft vertrouwen in de vaccinatiezorg en vertrouwt op expertise, maar door de jaren heen is een groeiende groep burgers kritisch op publieke vaccinatiezorg. Waar voorheen geloofsovertuigingen voorop stonden bij het weigeren van vaccinaties, speelt nu wantrouwen jegens de overheid en wetenschap een prominente rol. Deze kritische geluiden verspreiden zich snel op social media en kwamen veelvuldig in het nieuws rondom de corona-vaccinatiecampagnes. Mogelijk tast deze dynamiek de vaccinatiebereidheid van inwoners aan. Het effect op het RVP is tot nog toe gering, maar dit vergt wel blijvende aandacht.

Bestuursagenda PG en Werkprogramma SamenTwente

In 2023 loopt de huidige bestuursagenda PG af. Daarnaast is binnen de gemeenteschappelijke regeling SamenTwente afgesproken dat de organisatie een vierjaarlijks werkprogramma heeft. In 2023 zal hierin overleg met het algemeen bestuur uitvoering aangegeven worden. Onduidelijk is op dit moment wat de beleidsinhoudelijke en financiële impact zal zijn.

Hervorming Jeugdzorg 2022-2028

Op 13 mei 2022 verscheen de kamerbrief Hervorming Jeugdzorg d.d.13 mei 2022. De kamerbrief leidt tot een doorstart van de hervormingsagenda. In de recente ontwikkelingen zoals het vaststellen van de regiovisie Jeugdhulp zijn wij in afwachting geweest van deze doorstart. Deze kamerbrief heeft impact op onze samenwerkingsagenda en in de uitwerking ook op de regionale inkoopstrategie en de

regionale samenwerking. maar biedt ons ook de kans om aan te sluiten op de landelijke ontwikkelingen. Tegelijkertijd is het zo dat wij in jeugdzorgregio Twente al de nodige stappen hebben gezet op weg naar deze hervormingen. In de kamerbrief staat dat de decentralisatie van de jeugdzorg onvoldoende is waargemaakt. Vooral omdat passende hulp dichtbij huis nog lang niet altijd gerealiseerd wordt en de jeugdzorgkosten alleen maar gegroeid zijn. Het kabinet wil de komende

maanden met gemeenten en in nauwe samenwerking met professionals, aanbieders en cliëntorganisaties komen tot een pakket aan maatregelen. Deze maatregelen moeten leiden tot verbetering van de kwaliteit van de jeugdzorg en beheersing van de kosten. De kamerbrief bevat veel herkenbare thema's. De plannen waren veelal bekend. Op een aantal onderdelen is de brief stellend van karakter, daar waar dat niet geheel verwacht werd: regionaal veiligheidsteam in het Toekomstscenario Kind en gezinsbescherming, het concreet benoemen van een termijn van 2 jaar voor afbouw-ombouw jeugdzorgplus. Niettemin zijn de thema's zoals genoemd in de kamerbrief onderwerpen waar we in Twente al mee bezig zijn of in het vizier hadden. De lijn in de brief loopt niet uit de pas met de ingezette ontwikkelingen in onze regio. Het zoeken naar de rode draad vanuit alle initiatieven, inzicht en overzicht in de reeds lopende initiatieven is nodig en hierop te organiseren vanuit overzicht en samenhang heeft onze volle aandacht. Vanwege de lopende trajecten op de inkoop Jeugdhulp en Samenwerkingsagenda is een Twentse reflectie gemaakt om de juiste focus en prioriteit niet alleen ambtelijk, maar ook bestuurlijk te kunnen aanbrengen.

Veranderingen in de jeugdbeschermingsketen

Dit thema hangt inhoudelijk samen met de hervorming van de jeugdzorg maar verloopt via een andere programmastructuur. De komende jaren zullen we te maken krijgen met grote veranderingen in de jeugdbeschermingsketen. In het programma "Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming", opgesteld in opdracht van de ministeries van JenV en VWS, en de VNG worden deze veranderingen beschreven. In het huidige stelsel van de jeugdbescherming Nederland zijn taken en verantwoordelijkheden ondergebracht bij verschillende ministeries en bij lokale overheden. Kijkend naar de verschillende uitvoeringsorganisaties betrokken bij gezinnen, dan zien we organisaties met eigen taken en bevoegdheden, vaak tot in detail vastgelegd in eigen wet- en regelgeving, beleid en protocollen. Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming wil hier een verbetering in maken. Het schetst een nieuwe opzet om tijdig passende hulp en ondersteuning vorm te geven. Die nieuwe manier van werken moet samenhangende hulp en steun organiseren voor het hele gezin. Deze ontwikkelingen zullen een grote impact hebben op de jeugdbeschermingsketen. Veilig Thuis Twente zal hier dan ook de komende jaren mee te maken krijgen en is hierin een belangrijke partner. In de voorliggende periode zal er onder leiding van de aangestelde kwartiermaker, hard worden gewerkt aan de reorganisatie van de hele keten in onze regio. Men wil de functionaliteiten van de RvdK (Raad voor de Kinderbescherming), De GI's (Gecertificeerde instellingen) en VT (Veilig Thuis organisaties) bundelen naar één regionaal veiligheidsteam. Veilig Thuis Twente zal hierin een belangrijke bijdrage hebben en deze omwikkeling zal van ons ook een brede inzet vragen.

4. Ontwikkelingen met (mogelijk) financiële impact

Hier schetsen we ontwikkelingen die op korte termijn spelen. Sommige hebben een financiële impact die al duidelijk is. Van andere ontwikkelingen wordt de komende tijd helder welke impact deze hebben. In onderdeel 4.1 van dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen, die mogelijk financiële impact hebben, beschreven. De ontwikkelingen waarvan de financiële impact al bekend is, zijn opgenomen in onderdeel 4.2.

4.1 Ontwikkelingen met nog onbekende financiële impact op de begroting 2024 en verder

Gezond Leven Akkoord en Integraal Zorg Akkoord

De financiering van een deel van de gemeentelijke taken (en als onderdeel daarvan een deel van de taken van GGD Twente) binnen de akkoorden GALA, IZA en WOZO wordt geregeld via een Specifieke Uitkering (SPUK). Het Ministerie van VWS vraagt gemeenten om in 2023 plannen op te stellen om de doelstellingen uit de akkoorden te behalen. Gemeenten kunnen op basis daarvan een aanvraag doen bij VWS voor de Specifieke Uitkering (SPUK) in 2024. VWS vraagt gemeenten om bij een aantal onderwerpen regionaal samen te werken. GGD Twente kan de gemeente ondersteunen bij het opstellen van de plannen door kennis over trends en cijfers en advies hierover te verstrekken. Dit is ook de natuurlijke rol van de GGD. Daarnaast kan de GGD ondersteunen door mee te denken bij het schrijven van de plannen.

Programma nu niet zwanger

Preventie zo vroeg mogelijk in het leven en investeren in de eerste levensjaren is belangrijk. We vergroten de impact in deze levensfase met het programma nu niet zwanger. Dit is een programma waarin met mensen in kwetsbare omstandigheden gesproken wordt over de kindwens. Cliënten kunnen als het niet het juiste moment is voor een kind kosteloos begeleid worden naar anticonceptie. Met als uitkomst dat uiteindelijk minder kinderen geboren worden in kwetsbare omstandigheden. Dit voorkomt op termijn problemen in het gezin en levert een besparing op kosten van Jeugdzorg en voorkomt leed. Dit programma is nu nog gebaseerd op projectfinanciering. De SPUK voor preventie/kansrijke start (zie hierboven) biedt kansen om het programma (structureel) voor te zetten.

Toekomstbestendigheid forensische geneeskunde

Er wordt gewerkt aan nauwere samenwerking tussen de vijf GGD regio's in Oost Nederland. Dit om aan forensische geneeskunde een toekomstbestendige invulling te geven en om te gaan met het tekort aan forensisch artsen. Om de dienstverlening in Twente te kunnen garanderen is de verwachting dat we samengaan in één forensische dienst voor Overijssel en Gelderland. Een regionaal rooster maakt de bezetting stabiel. In de huidige plannen ontstaat er een centrum-GGD die dan regie voert over het rooster van regio Oost. Deze transitie kan kosten met zich meebrengen. Dit wordt momenteel uitgewerkt.

Ontwikkelingen Rijksvaccinatieprogramma

Voor een goede bescherming tegen infectieziekten is het belangrijk dat voldoende mensen worden gevaccineerd. Het landelijke Rijksvaccinatieprogramma (RVP) is altijd in ontwikkeling. Vanaf 2024 wordt het RVP uitgebreid met de vaccinatie tegen het Rota virus voor pasgeborenen. Het betreft hier niet een prik, maar een drinkvaccin. Een landelijke aanpassing in het RVP vraagt altijd dat onze GGD zich hierop voorbereidt, aanpassingen verwerkt in de coördinatie van het werk, in de organisatie van de spreekuren en in scholingen. Een uitbreiding van het RVP wordt aanvankelijk gefinancierd vanuit het RIVM en na enige tijd structureel opgenomen in het gemeentefonds. De afspraak met het algemeen bestuur is dat GGD Twente deze middelen vervolgens ophaalt bij de gemeenten.

Gratis kinderopvang

In 2025 zal er mogelijk gratis kinderopvang komen. Als dit doorgaat, dan is de verwachting dat de vraag naar kinderopvang groter wordt, met als gevolg dat er een toename aan nieuwe locaties zal ontstaan in de loop van 2024. Ook het aantal inspecties die wij uitvoeren neemt daarmee toe. Vraag is of de markt het aankan, omdat er ook een grote personeelskrapte is in de kinderopvang.

Werk van de JGZ neemt toe

Een conclusie die we trekken is dat we verwachten dat in 2030 ongeveer 20-25% minder jeugdartsen tot onze beschikking zullen zijn, maar dat het werk voor de JGZ gaat toenemen in volume. Op dit moment worden er al maatregelen getroffen om de dienstverlening toekomstbestendig in te kunnen zetten. Daarbij kijken we naar herschikking van taken, maar ook, om middels de GIZ-methodiek, samen met ouders de zorgbehoefte effectief en efficiënt in kaart te brengen. Het wordt een uitdaging om de toekomstbestendige werkwijze binnen de huidige financiële kaders vorm te geven. Op dit moment vinden er verschillende pilots plaats om schoolaanwezigheid van leerlingen op scholen te stimuleren. De JGZ neemt deel aan deze pilots. Wanneer deze pilots regiobreed worden uitgerold op scholen, dan is de verwachting dat dit een grotere inzet van de JGZ vraagt dan op dit moment beschikbaar is voor de begeleiding van schoolziekteverzuim van leerlingen.

Verhoogde instroom van kinderen/jongeren vanuit het buitenland en daaraan gekoppelde complexe regelgeving en financiering van de JGZ-dienstverlening

Er is sprake van een verhoogde instroom van verschillende doelgroepen vanuit het buitenland: asielzoekers, vergunninghouders, gezinsherenigers, vluchtelingen uit Oekraïne en mensen die worden opgevangen in de noodopvang. Tussen bepaalde Europese landen is het vrij over en weer te gaan wonen en werken (de EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland). Voor alle instromende groepen van kinderen wordt extra dienstverlening ingezet, denk aan het uitzoeken en inhalen van achterstallige vaccinaties en de inzet van tolken.

Bij deze groepen horen verschillende verantwoordelijkheden en geldstromen:

- Het COA koopt de zorg van JGZ in binnen de AZC's;
- Als mensen vergunninghouder zijn en gevestigd binnen een gemeente, volgt reguliere financiering;
- Het COA verzorgt de noodopvang, die duurt soms zo lang dat kinderen al gezien worden door de JGZ, ook al zijn ze nog niet ingeschreven bij de gemeente, daardoor is er geen financiering voor deze kinderen (dit probleem is landelijk aangekaart);
- Voor Oekraïners is landelijk extra financiering geregeld via de gemeenten: het is echter nog onzeker hoelang dit duurt.
- Overige nieuwkomers vanuit het buitenland, waaronder arbeidsmigranten, die zich hier vestigen en ingeschreven zijn bij een gemeente vallen onder de reguliere dienstverlening, maar hebben soms wel extra dienstverlening nodig.

Regeling aanvullende seksuele gezondheid en financiering PrEP

De Subsidieregeling Publieke Gezondheid, waar de regeling aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG) deel van uitmaakt gaat gewijzigd worden in 2024. In een nieuwe voorstel van het RIVM wordt seksuele gezondheidszorg en -preventie opgenomen als wettelijke taak (WPG), waarbij het RIVM een coördinerende taak heeft en de GGD'en een uitvoerende taak. Streven is om de huidige praktijk en uitvoering zoveel mogelijk in stand te houden. Ook de PrEP financiering wordt naar beneden aangepast. Nu mogen PrEP-gebruikers 4 consulten per jaar ontvangen, dat gaat terug naar 2 (tenzij er aanleiding is voor extra consulten).

Stoppen met de ontwikkeling van het GGID

Ten tijde van het opstellen van deze ontwikkelingsbrief is het proces met betrekking tot stoppen met het GGID in gang gezet. Over de effecten daarvan wordt in een separaat besluitvormingsproces in het algemeen bestuur besloten. Voor zover noodzakelijk zal dit in de concept begroting 2024 worden meegenomen.

Structurele toename van de adviezen en meldingen bij Veilig Thuis Twente

Na de structurele uitbreiding van 6 fte vanaf 2020, heeft VTT tot op heden nagenoeg wachtlijstvrij gewerkt (pieken hebben we binnen redelijke termijnen weggewerkt). Echter we bereiken de grenzen van onze capaciteit. Dit raakt het wachtlijstvrij werken én de ambities die gesteld zijn in het jaarplan in het kader van doorontwikkeling en verdieping. Vanaf 2020 zien we een forse toename in de adviezen (6,2%) en meldingen (25,8%). Omdat VTT een "open einde regeling" is te noemen, zijn we gehouden onze wettelijke taken uit te voeren. Dit betekent dat we alle adviesvragen en meldingen moeten uitvoeren en daarbij tevens gehouden zijn aan de daaraan gekoppelde wettelijke termijnen. Fluctuaties in de werkzaamheden van VTT zijn er eigenlijk altijd, tijdelijk vangen we dit risico op via de reserve. Momenteel onderzoeken wij in hoeverre dit incidenteel opgevangen kan worden en/of er een structureel aanpassing van de begroting is vereist.

Ontwikkelen van een MDA++ aanpak in de regio

MDA++ is een breed overstijgende (++) multidisciplinaire aanpak voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Het gaat over casuïstiek (gezinssystemen) waarin ernstige multi-problematiek aan de orde is. Waarbij dit structureel, langdurig en terugkerend is, ondanks inzet van reguliere hulp en interventies. Gezinnen raken steeds opnieuw in crisis. De inschatting is dat het in onze regio gaat om 30-60 gezinnen op jaarbasis. Het is een landelijke opdracht aan de VT organisaties om in elke VT regio een MDA++ aanpak te realiseren. Ook binnen het toekomstscenario krijgt MDA++ een plek. Vanuit een werkgroep, aangestuurd door de projectleider GHNT en externe ondersteuning vanuit het project GHNT, in samenwerking met het Veiligheidshuis en VTT ligt er een adviesnota. MDA++ is opgenomen als speerpunt in de regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling.

Opwaartse druk van salarissen mede door personeelstekort

We zien dat onze salarislasten fors stijgen. Dit heeft ook te maken met landelijke ontwikkelingen waardoor bijvoorbeeld artsensalarissen toenemen. In de huidige krappe arbeidsmarkt van zowel zorgprofessionals als ondersteunend personeel hebben wij grote moeite mensen te binden en te boeien voor onze organisatie. Reeds meerdere jaren rapporteren wij over het artsentekort in de regio. Dit is in het afgelopen jaar verder opgelopen. Deze problematiek uit zich ook in steeds verder toenemende salariskosten. Binnen de organisatie zijn momenteel voor het huidige functiegebouw meerdere functie (her)waarderingen gaande. Deze herwaarderingen leiden tot hogere kosten dan het beschikbare budget.

Herijking reiskostenregeling

Momenteel laten wij een extern onderzoek uitvoeren naar onze reiskostenregeling. De uitgangspunten van onze huidige reiskostenregeling worden getoetst aan fiscale en juridische houdbaarheid, draagvlak onder medewerkers en aan administratieve inrichting. Er wordt onder meer onderzocht of onze regeling nog passend is in de huidige tijd waarbij er sprake is van stijgende brandstofprijzen. Het is mogelijk dat uit het onderzoek blijkt dat we naar een nieuwe regeling moeten. Een regeling die waarschijnlijk financieel voor ons als werkgever tot hogere kosten zal leiden.

Overgang naar functiewaarderingssysteem HR21

Momenteel werken wij een aansluiting bij HR21 uit. Ons huidige systeem van functiewaardering is verouderd en wordt niet meer onderhouden en is daardoor niet meer passend bij de huidige situatie. Overgang naar het landelijke systeem van de VNG, HR21, is het meest logische.

Versterkingen IT-omgeving en informatiebeveiliging

Onze organisatie heeft veel privacygevoelige informatie van de Twentse burgers. Onze cliënten en partners moeten erop kunnen vertrouwen dat we op integere en veilige manier met data omgaan. Het betreft bijvoorbeeld ook, beveiligde toegang tot het pand, veilige uitwisseling van gegevens, consequent beheer van systemen, regie op uitbestede processen en adequaat handelen in geval van incidenten. Het datalek in de corona-informatievoorziening heeft aangetoond dat dit een belangrijke pijler is onze dienstverlening maar ook een belangrijke pijler in de versterking van de pandemische paraatheid. Vanaf 2022 zijn wij op basis van intern plan van aanpak "Versterking weerbaarheid en vermindering kwetsbaarheid IT-omgeving" volop aan het investeren op deze onderwerpen. Incidentele kosten bekostigen wij (vanaf 2022 t/m 2024) uit de hiervoor ingestelde reserve maar er zullen ook structurele kosten ontstaan. Bijvoorbeeld door toename van licentiekosten. We proberen eerst of we deze kosten binnen de bestaande begroting kunnen opvangen en anders komen we met een dekkingvoorstel.

4.2 Ontwikkelingen met financiële impact op de begroting van 2024 en verder

Gezonde School Aanpak: versterken preventieve inzet

Met de Gezonde School Aanpak zetten we in op een hoger fysiek en mentaal welbevinden van kinderen en jongeren en het versterken van het gezond gedrag bij kinderen en jongeren. Aan het algemeen bestuur van SamenTwente wordt op 25 januari 2023 voorgesteld om de Gezonde School Aanpak structureel voor te zetten. Dit kost € 185.000 structureel. In 2023 zijn er nog tijdelijke externe (rijks)middelen beschikbaar in het kader van de landelijke Gezonde School Aanpak voor de Gezonde School Adviseur Seksuele Gezondheid. Het is op dit moment echter onzeker of deze tijdelijke middelen na 2023 nog beschikbaar zijn. Daarom zijn de kosten voor de inzet van Adviseur Seksuele Gezondheid in het gevraagde budget meegenomen, zodat de structurele inzet van de Gezonde School Aanpak op het huidige niveau gewaarborgd is en het team de scholen voldoende kan blijven ondersteunen. De GGD blijft zoeken naar externe middelen om de kosten naar beneden te brengen.

Uitbreiding meldpunt zorgwekkend gedrag

Het algemeen bestuur heeft op 8 december 2021 besloten het meldpunt vanaf 2023 structureel te beleggen bij GGD Twente. In de bestuursrapportage 2022 is gemeld dat het meldpunt geconfronteerd is met een forse toename van meldingen (bijna 80%) van o.a. (zorg)professionals, procesmanagers/wijkcoaches gemeenten en woningcorporaties. De werkzaamheden zijn niet uitstelbaar en leiden tot inzet van extra personeel. Om aan onze wettelijke verplichtingen te kunnen blijven voldoen wordt aan het algemeen bestuur voorgesteld om de begroting van het meldpunt vanaf 2023 structureel uit te breiden met 0,89 fte (afgerond € 95.000). Mogelijk wordt het meldpunt verder uitgebreid voor politiemeldingen E33/14. Voor de uitrol van de politiemeldingen sluiten we aan bij de landelijke start hiervan. Het is nog niet bekend wanneer er gestart gaat worden. Op dit moment vindt er een pilot plaats in een andere regio in Nederland. Deze wordt geëvalueerd en daarna kan overal gestart worden. In november heeft de VNG aangegeven dat de uitrol politiemeldingen waarschijnlijk in het 2de kwartaal gaat plaats vinden. Aan het algemeen bestuur wordt voorgesteld om het meldpunt tijdelijk projectmatig open te stellen.

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is bedoeld om de overheid transparanter te maken. Met ingang van 1 mei 2022 is deze van kracht geworden. Vergeleken met de Wob is een aantal zaken gewijzigd. Zo maakt de overheid niet meer alleen op verzoek informatie openbaar. Zij moet dit nu ook actief doen (voor 11 categorieën van informatie), zonder voorafgaand verzoek. Andere veranderingen gaan over de afhandelingstermijn van de verzoeken en over de organisaties aan wie een verzoek kan worden gericht. De basis voor de Woo is een goede informatiehuishouding zodat de doelen van de wet bereikt kunnen worden. Afgelopen periode hebben wij een externe nulmeting laten uitvoeren voor wat betreft de staat van digitale archieven en wat er nog moet gebeuren om te kunnen voldoen aan de eisen van digitaal duurzaam ontsluiten van informatie en toegankelijk krijgen en houden hiervan. Uit deze nulmeting zijn 16 punten gedefinieerd als een "must" (verplicht om goed op orde te hebben voordat je de Woo goed kunt implementeren). We willen deze musts, die voornamelijk gaan over het op orde brengen van de informatiehuishouding en aanpassen van processen, projectmatig met prioriteit oppakken. De gemeenten hebben vanuit de meicirculaire 2021 voor zowel de eigen organisatie als de gemeenschappelijke regelingen geld ontvangen. Aan het algemeen bestuur wordt voorgesteld om hiervoor incidenteel € 144.000 per jaar beschikbaar te stellen voor de jaren 2023 en 2024. De Woo heeft ook structurele consequenties en hiervoor komen we eind 2023 met een voorstel.

5. Financieel meerjarenperspectief

Een blik op het verleden

Met het vaststellen van de veranderopdracht Regio Twente op 10 juni 2021 zijn er taakstellingen doorgevoerd op onze organisatie als rechtsoptvolger van Regio Twente. In totaal moest er afgerond € 1,6 miljoen structureel bezuinigd worden. Via de jaarstukken 2021 hebben wij het algemeen bestuur geïnformeerd dat er van deze taakstelling nog structureel € 161.000 gerealiseerd moet worden. Daarnaast heeft Veilig Thuis Twente nog een in te vullen taakstelling van € 96.000 structureel vanuit de invlechting in 2018 vanuit de JbOV organisatie. We voeren een strak financieel beleid en varen scherp aan de wind. Aangezien we ook nog taakstellingen te realiseren hebben betekent het dat autonome ontwikkelingen niet intern opvangen kunnen worden. Dat we strak sturen blijkt ook uit het feit dat de jaarrekeningresultaten van de afgelopen jaren, ondanks verdubbelingen van de begrotingen door extra taken, marginaal afwijken van de begroting.

Een blik op de toekomst; 2024 en verder

Het geven van een financieel toekomstscenario is complex en is omgeven met onzekerheden. Er spelen ontwikkelingen die invloed hebben op zowel de inkomsten als uitgaven van onze organisatie.

Hogere inkomsten:

- We verwachten € 1,2 miljoen incidenteel aan subsidie voor de jaren 2023 en 2024 vanuit de versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid. Dit zal via een SPUK-aanvraag gaan. Met deze aanvullende opbrengsten zullen we in eerste instantie incidenteel uitvoering geven aan het plan versterking pandemische paraatheid en versterking infectieziektebestrijding.

Lagere inkomsten:

- De taakstellingen op de gemeentelijke bijdragen vanuit de veranderopdracht en Veilig Thuis Twente leiden tot verlaging van onze opbrengsten van bijna € 260.000 structureel. In voorbereiding op de begroting van 2024 onderzoeken wij momenteel welke maatregelen we kunnen treffen om de taakstellingen structureel te kunnen invullen.
- Via de bestuursrapportage 2022 hebben wij het algemeen bestuur geïnformeerd dat de Twente Board vanaf 1 januari 2023 niet meer de huisvesting gaat afnemen in het Twentehuis. Dit was wel een invulling van de taakstellingen vanuit de veranderopdracht. Omdat we vanaf 2023 een lagere huurlast hebben onderhandeld met de verhuurder resteert er nog een in te vullen taakstelling van ongeveer € 80.000 op de huisvesting. We verwachten dat de organisatie gaat groeien in personeel in verband met de versterking van de pandemische paraatheid en dat we hiervoor ook huisvesting moeten organiseren. Dekking is dan afkomstig vanuit de middelen van pandemisch paraatheid. Deze zullen leiden tot hogere inkomsten.

Hogere kosten:

- Vanuit het werkplan OZJT 2023 merken we dat er veel ambities zijn die een nadere uitwerking vragen in 2023. Veelal betreft dit extra taken die op dit moment niet begroot zijn. Voorbeelden hiervan zijn: vanuit de positieve evaluaties en gesprekken met de gemeenten en andere ketenpartners wordt er gesproken over de wens om de jeugdbeschermingsrafels (JBT) uit te breiden met andere onderwerpen dan de huidige drie momenten. De jeugdbeschermingstafel gaat samen met deze ketenpartners onderzoeken welke wensen er zijn, welke mogelijkheden en valkuilen er zijn en welke route gevolgd dient te worden om deze doorontwikkeling te realiseren. In de begroting van de JBT zijn hiervoor geen middelen beschikbaar.
- De verwachting is dat het toevoegen van de gemeentelijke toegangsdata in de ketenmonitor ook vanuit andere monitoringsvraagstukken een actueel onderwerp wordt, o.a. in de TMSD en Aanpak Wachtlijden. Het opnemen hiervan in de ketenmonitor valt buiten de reguliere begroting en is meerwerk. In afstemming met de werkgroep JBJR zal indien gewenst een separate offerte worden opgesteld.
- De vraag naar advisering op M&G is de laatste jaren gestegen, waardoor de begroting overschreden is. Dit tekort is grotendeels opgevangen door GGD IJsselland. Zij kunnen dit niet langer doen, er is scheefgroei ontstaan. GGD Twente zal een grotere bijdrage moeten leveren aan team M&G dat door IJsselland en Twente gezamenlijk wordt uitgevoerd.

- Kennispunt Twente heeft haar tarieven moeten verhogen om hun begroting realistisch in evenwicht te houden. Dit leidt bij OZJT, bij SamenTwente de grootste afnemer van Kennispunt, tot hogere uitgaven voor OZJT. We werken meerdere scenario's uit over hoe we dit kunnen opvangen.
- We verwachten dat we in 2024 bezig zullen zijn met de implementatie van een nieuw digitaal dossier van de JGZ. In 2023 start de aanbesteding voor het aanschaffen van een nieuw pakket. Van aanbesteden tot en met implementeren schatten we dat dit ca. 1,5 jaar duurt. De raming is dat dit incidenteel € 500.000 aan kosten met zich brengt. De dekking hiervan is afkomstig uit de reserve "Aanbesteding nieuw digitaal dossier". De structurele kosten, naar schatting € 400.000 per jaar, zijn gedekt in begroting.

6. (Financiële) kaders voor de begroting 2024

De begrotingskaders zijn in 2020 door de gemeenten via het portefeuillebeeraad Middelen opnieuw herijkt. SamenTwente voert deze uitgangspunten jaarlijks door in de begroting. De (geactualiseerde) begroting van het lopende begrotingsjaar vormt in eerste aanleg het financiële kader voor de begroting van het komende begrotingsjaar.

6.1 Loon- en prijscompensatie

De loon- en prijsstijgingen blijven uiteindelijk veruit de belangrijkste factor van de ontwikkeling van onze begroting en van de gemeentelijke bijdrage. De looncomponent werkt bovendien het zwaarst door, ca. 75% van onze kosten bestaat uit salariscomponenten. Jaarlijks doen de gemeenten ons als verbonden partij de uitwerking voor de mee te nemen loon- en prijsontwikkelingen als uitgangspunt.

De afgesproken systematiek van becijfering leidt tot extreme uitkomsten maar wordt wel gehandhaafd

De door ons te hanteren uitgangspunten voor de loon- en prijsontwikkeling worden jaarlijks door de gemeenten becijferd op basis van een vaste afgesproken systematiek. Deze systematiek is hieronder uitgewerkt. Dit jaar constateren de gemeenten dat door het hanteren van de systematiek de hieronder uitgewerkte indexeringen (+4,2% voor lonen en +12,7% voor prijzen) zwaar gaan drukken op de gemeentelijke begrotingen. De stijgingen bij de gemeenschappelijke regelingen worden aan de kant van de gemeenten gecompenseerd door het Rijk via het gemeentefonds maar wellicht onvoldoende. Gemeenten worden jaarlijks in de meicirculaire geconfronteerd met de loon- en prijscompensatie die het rijk doorvoert. Met het rijk is afgesproken dat de volumecomponent van het accres voor de jaren 2022-2025 is vastgezet. Er wordt nog wel loon- en prijscompensatie (LOP) verrekend met de gemeenten. Deze LOP wordt gepubliceerd in de CEP (voorjaar) en MEV (najaar). Voor 2024 is voornamelijk 3,38% verrekend in de septembercirculaire 2022. Als hier voor gemeenten grote nadelige verschillen ontstaan moeten gemeenten uitgaven beperken. SamenTwente pleegt ieder jaar een uiterste inspanning om de kosten voor gemeenten zo laag mogelijk te houden.

Looncompensatie 2024

De cijfers van de Macro Economische Verkenning (MEV), uitgevoerd door het Centraal Plan Bureau (CPB), dienen als basis voor de berekening van de compensatie van loon- en prijsstijgingen. Voor de begroting 2024 worden de cijfers uit de MEV 2023 van september 2022 gehanteerd. Momenteel wordt er onderhandeld over de cao 2023. Er zijn wel eisen, maar geen uitkomsten te melden op het moment van schrijven en daarom worden de effecten hiervan nog niet meegenomen. Uitgaande van de werkelijke loonkosten per 1-1-2023 (herrekend naar jaarlasten) geldt dan voor 2023 een stijging met 3,3% en **voor 2024 een stijging van 4,2%**. Daarmee stijgen de loonkosten 2024 t.o.v. 1-1-2023 in totaal naar verwachting met $(1 \cdot 1,042 \cdot 1,033 =)$ 7,6%.

In overeenstemming met afspraken met het algemeen bestuur wordt een verschil op de loonsom (overschot of tekort), voor zover het CAO-ontwikkelingen of mutaties in het stelsel van sociale zekerheid betreft, separaat met de gemeenten verrekend via de tussentijdse rapportage of via de jaarstukken.

Prijscompensatie

Voor de prijsontwikkeling nemen de gemeenten de prijsontwikkeling zoals het CBP deze per september 2022 bij de macro-economische verkenning publiceert als uitgangspunt voor de gemeenschappelijke regelingen. Het CBS stelt deze werkelijke inflatoire effecten achteraf nog bij. Deze bijstelling hebben de gemeenten nog niet in onze prijsontwikkeling verwerkt als we uitgaan van het prijspeil van de vorige begroting. Daarom worden de correcties over deze 3 jaren alsnog meegenomen voor de bepaling van de totale prijsontwikkeling voor het begrotingsjaar 2023. Dit leidt tot een prijsstijging t.o.v. de begroting 2023 van 12,7%.

Berekening inflatiepercentage begroting 2024

Op basis van meest recente raming CPB, september 2022

Bron: site CPB (www.cpb.nl);	Omschrij- ving	2021 is nu	2021 was	verschil te verr. met 2024	2022 is nu	2022 was	verschil te verr. met 2024	2023 is nu	2023 was	verschil te verr. met 2024	2024 2024	2024 wordt
(IMOC) o.b.v. september 2022	Materiële uitgaven	2,20%	2,10%	0,10%	7,80%	1,90%	5,90%	5,90%	1,60%	4,30%	2,40%	12,70%

Toelichting

Bron: Centraal Planbureau (via dezelfde link als bij de loonontwikkeling te vinden)
Prijs materiële overheidsconsumptie (IMOC)

Prijspeiltoename 2024 van 2,4% wordt gecorrigeerd met een toename van 0,1% uit 2021, een toename van 5,9% uit 2022 en een toename van 4,3% uit 2023 en komt daarmee voor **2024 op 12,7%**.

6.2 Vervangingsinvesteringen

De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvesteringen.

6.3 Weerstandsvermogen/reserves en voorzieningen

Er wordt weerstandsvermogen aangehouden zodat de organisatie zelf in staat is om risico's op te vangen. Een kwalitatieve risicoanalyse is de basis voor deze buffers. Onze gemeenschappelijke regeling beschikt over een nota reserves en voorzieningen de basis vormt voor ons weerstandsvermogen maar ook regels bevat hoe wij omgaan met reserveringen en voorzieningen.

6.4 Onvoorziene uitgaven

Conform besluit van het algemeen bestuur wordt voor post onvoorzien € 45.000 als last geraamd met een even hoge onttrekking uit de algemene reserve ter dekking.

6.5 Tarieftaken

Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Denk bijvoorbeeld aan taken op het gebied van Inspectie & Hygiëne en forensische geneeskunde. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. Dit sluit aan bij de wet Markt en Overheid. In de risicoparaagraaf zijn risico's benoemd voor de tarieftaken.

6.6 Samenwerking in coalition of the willing

De coalitions of the willing activiteiten hebben geen invloed op de gemeentelijke bijdrage, omdat de kostenverrekening tussen de deelnemende partijen op basis van onderlinge afspraken worden verrekend.

6.7 Aantal inwoners

De gemeentelijke bijdrage 2024 (excl. de bijdrage jeugdgezondheidszorg) wordt verdeeld over de gemeenten op basis van de inwoneraantallen (in % van totaal) per 1 januari 2023 (eigen opgave gemeenten) en de bijdrage voor de jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen 0-18 (in % van totaal) per 1 januari 2022 (cijfers CBS).

6.8 Euregio

Vanuit de overgang van Regio Twente heeft SamenTwente twee medewerkers voor rekening van Euregio in dienst. Zij verrichten hun werkzaamheden volledig ten behoeve van deze organisatie. Alle kosten van deze medewerkers, worden net zoals onder Regio Twente, in rekening gebracht bij Euregio. Mocht er voor deze medewerkers geen werk meer zijn, ontstaat er bij ons als werkgever de verplichting om een werkeloosheidsuitkering (met een bovenwettelijke regeling voor ambtenaren) te betalen. Deze verplichting wordt volledig ten laste gebracht van Euregio. Indien onverhoopt wegens ontoereikende financiële middelen Euregio niet aan deze verplichting kan voldoen, worden deze naar rato van het inwoneraantal verdeeld over de Nederlandse Euregio lidgemeenten. Dit is in overeenstemming met artikel 3 lid 1 van de Overeenkomst tussen Regio Twente en Regio Achterhoek inzake garantstelling financiële verplichtingen Euregio.

Onze passie is
verbonden met
een gezond,
veilig en vitaal
Twente, voor
iedereen.

Gezond,
veilig
& vitaal

samentwente.nl

&
Samen
Twente

Aan de raden van de deelnemende gemeenten van de gemeenschappelijke
regeling SamenTwente

Bezoekadres

Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede

Postadres

Postbus 1400
7500 BK Enschede

Contact

053 4876 65 43

Kvk nummer

08195873

Betreft

Ontwikkelingenbrief
en kaders begroting
2024

Geachte raad,

Dagtekening

Enschede,
25 januari 2023

Met deze ontwikkelingenbrief en kaders begroting 2024 informeren wij u op hoofdlijnen over de
beleidsinhoudelijke en financiële ontwikkelingen van de begroting.

Ons kenmerk

2022-000732

Uw kenmerk

-

Opbouw ontwikkelingenbrief

In deze brief schetsen wij de lange termijnontwikkelingen, trends en concrete gebeurtenissen of
veranderingen die impact hebben op onze begroting. Deze brief vormt het startpunt van het proces
van de begroting 2024. We geven ook een beeld van het financieel meerjarenperspectief vanaf
2024. We zien dat onze organisatie zowel op de korte termijn als de middellange termijn te maken
heeft met verschillende ontwikkelingen die impact hebben op onze begroting. Soms zijn deze
ontwikkelingen al zo duidelijk dat ze vertaald kunnen worden in de begroting. En van sommigen
ontwikkelingen weten we dat ze effect gaan hebben, maar hebben we op dit moment onvoldoende
zicht op omvang en tijdstip. Al deze ontwikkelingen leest u integraal terug in deze brief. De
uiteindelijke cijfermatige effecten waarmee onder meer de inwonerbijdrage wordt bepaald, volgt bij
het maken van de ontwerpbegroting 2024.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in relatie tot de P&C cyclus

Per 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden.
De bedoeling van de wijziging is dat de betrokkenheid van volksvertegenwoordigers bij het bestuur
van een samenwerkingsverband verbetert. Zo krijgt u meer invloed op besluiten van een
gemeenschappelijke regeling en kunt u de samenwerkingen beter controleren. Voor de versterking
van rol en positie is ook besloten om de P&C cyclus te wijzigen. In Twents verband is samen met
de gemeenschappelijke regelingen een uniforme werkwijze opgesteld voor de P&C cyclus in
relatie tot de Wgr. Er is onder meer afgesproken dat de gemeenschappelijke regelingen jaarlijks in
januari voor het komende begrotingsjaar, een ontwikkelingenbrief met kaders voor de begroting
opstellen en ter informatie aanbieden aan de raden. Dit is overeenstemming met de Wgr. De
Twentse griffiers onderschrijven deze werkwijze. Afgesproken is om deze werkwijze op te starten
voor de begroting 2025. Omdat wij sinds de begroting van 2023 al werken met een
ontwikkelingenbrief, hebben wij deze werkwijze ook voortgezet voor de begroting van 2024.

Vertrouwende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
dagelijks bestuur,
secretaris,

voorzitter,

drs. S. Dinsbach

drs. C.F.M. Bruggink

Adviesnota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000030
Datum vergadering	25 januari 2023
Agendapunt	B-4
Onderdeel SamenTwente	Bedrijfsvoering

Onderwerp:

Invoering Wet open overheid (Woo)

Voorstel:

1. Voor de invoering van de Woo, projectfinanciering beschikbaar te stellen voor de jaren 2023 en 2024 voor een bedrag van maximaal € 143.908 per jaar.
2. Dit bedrag in rekening te brengen bij de gemeenten.

Inleiding:

Per 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid in werking getreden. Zowel de gemeenten als gemeenschappelijke regelingen moeten voldoen aan de Woo. De wet is bedoeld om overheden meer transparant te maken en af te dwingen dat overheidsinformatie beter vindbaar en toegankelijker wordt. Het grootste verschil met de huidige Wob is dat de Woo overheden verplicht om bepaalde informatie actief openbaar te maken. Dat is nu niet het geval. Denk hierbij aan convenanten, bepaalde beschikkingen, informatieverzoeken en beslissingen daarop enzovoort. SamenTwente heeft in 2022 een nulmeting gedaan om vast te stellen wat minimaal nodig is om de basis op orde te krijgen. Als de basis op orde is kan structureel de doorontwikkeling worden uitgevoerd om te kunnen voldoen aan de Woo, dit zal zoveel als mogelijk in regionale samenwerking worden gedaan ten behoeve van een efficiënte en effectieve ontwikkeling.

Beoogd effect:

De basis op orde brengen en voldoen aan de Woo.

Argumenten:

1.1 Op dit moment voldoet SamenTwente niet aan de basisvereisten voor de Woo

Wij hebben via de nulmeting laten onderzoeken waar we nu staan en wat we moeten doen om aan de Woo te voldoen. Uit de nulmeting zijn 16 punten gedefinieerd als een "vereiste". Dit zijn punten waar we eigenlijk al aan hadden moeten voldoen en deze vormen de basis voordat SamenTwente verder aan de slag kan gaan met de Woo. Het op orde brengen van deze basis zorgt ook voor comfort bij de Twentse gemeenten, aangezien SamenTwente dan voldoet aan de Woo, immers de data en informatievoorziening is van en ten behoeve van alle Twentse gemeenten en inwoners. Deze 16 punten moeten wij met prioriteit oppakken en hebben voornamelijk betrekking op onze informatiehuishouding. De Woo verplicht ons om deze op orde te brengen. De bepaling uit de Archiefwet, dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen documenten in een goede, geordende en toegankelijke staat moeten bewaren, wordt herhaald in de Woo. Daarnaast moet deze informatie ook makkelijker vindbaar zijn.

1.2 De invoering van de Woo vraagt investering op verschillende vakgebieden

Het eerste aspect is het informatiekundige. Daarnaast is er ook nog een technisch aspect, organisatorisch aspect en een procesmatige. Om ons huidige aanbod aan overheidsinformatie actief openbaar te maken op de wettelijk voorgeschreven wijze vergt een investering om de informatiehuishouding op orde te brengen. De technische uitdaging zit hem erin dat we geen zaakstelsel kennen maar verschillende applicaties en archivering op afdelingsschijven, in IT en processen. Daarnaast zit er ook nog een uitdaging in het aanpassen van onze houding en gedrag. De Woo vereist namelijk dat er gewerkt wordt vanuit de gedachte dat alle overheidsinformatie openbaar moet zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat we duidelijk moeten schrijven en bewust moeten archiveren.

1.3 We moeten veel documenten verplicht openbaar maken

De Woo kent 11 informaticategorieën van verplichte openbaarmaking. Dit betreft openbaarmaking van overheidsdocumenten in de categorieën bijvoorbeeld als wet- en regelgeving, bestuursstukken, stukken van adviescolleges en beschikkingen en klachten. We maken van deze categorieën al een aantal actief openbaar maar nog niet alles. Deze wettelijke verplichting wordt gefaseerd ingevoerd en daarvoor krijgen we een aantal jaren de tijd. Dat die tijd ook nodig is, is gebleken uit de nulmeting.

1.4 De Woo wordt projectmatig geïmplementeerd en hiervoor is formatie-uitbreiding noodzakelijk

Om de Woo in te voeren zullen wij verschillende projecten moeten uitvoeren waarbij we zoals eerder aangegeven beginnen bij de "vereisten" die de basis vormen. De uit te voeren projecten kennen onderlinge afhankelijkheden, moeten binnen een afgebakende periode worden uitgevoerd en raken verschillende onderdelen van onze organisatie. Daarom gaan we werken met een programmaorganisatie en met een stuurgroep. We kunnen de Woo niet implementeren met de bestaande capaciteit. Voor de projectmatige aanpak is een urenraming opgesteld die uitkomt op 2 fte incidenteel voor de jaren 2023 en 2024. 1 fte voor de functie van informatiemanager en 1 fte medewerker digitale informatievoorziening. Na de projectfase hebben we uitzicht op wat de Woo structureel voor onze organisatie betekent en welke capaciteit hiervoor nodig is. Ook zal er geïnvesteerd moeten worden in IT-systemen, dit zal leiden tot structurele licentiekosten. Daarnaast zullen we het afhandelen van Woo verzoeken organisatorisch goed moeten beleggen.

In de projectfase (2023 en 2024) trekken we inhoudelijk samen op met de Veiligheidsregio Twente die momenteel ook een nulmeting uitvoeren. Nadat de basis op orde is gebracht bij beide gemeenschappelijke regelingen zal worden onderzocht hoe hierin structureel vanaf 2025 samen op te trekken.

2.1 Financiering voor de implementatie en uitvoering van de Woo voor gemeenschappelijke regelingen is aan de gemeenten uitgekeerd.

In de meicirculaire 2021 heeft het Rijk zowel incidenteel als structureel budget toegekend aan de gemeenten voor de implementatie van de Woo. In dit budget zitten ook de middelen bedoeld voor de gemeenschappelijke regelingen. Incidenteel ontvangen de Twentse gemeenten voor de jaren 2022-2026 jaarlijks ongeveer € 0,95 miljoen. Volgens het Rijk zijn deze middelen bedoeld voor het verbeteren van systemen, aanpassen van processen en de organisatie en het opleiden van mensen. De structurele middelen (voor Twentse gemeenten beginnend bij € 0,8 miljoen in 2022, oplopend naar € 1,6 miljoen structureel vanaf 2026) zijn bedoeld voor de actieve openbaarmaking bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen van de informaticategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een Woo contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen. Onze incidentele kosten worden op basis projectfacturatie bij de gemeenten in rekening gebracht. Dit heeft geen effect op de reguliere gemeentelijke bijdrage en daarom wordt er geen zienswijze procedure toegepast. Dit is in overeenstemming met artikel 22 van de gemeenschappelijke regeling.

Kanttekening:

1.1 De invoering vergt ook een structurele investering

Zoals hierboven uiteengezet, leidt de Woo tot structurele werkzaamheden. Als we de basis niet structureel op orde brengen dan gaat het waarschijnlijk leiden tot extra kosten, omdat het verwerken van Woo verzoeken dan incidenteel juist meer capaciteit vraagt. Maar voordat er goed zicht op de structurele consequenties is en welke capaciteit dit in formatie vraagt, moeten wij projectmatig aan de slag. Voor de structurele investering zoeken we waar mogelijk ook de regionale samenwerking met de gemeenten via de hiervoor ingerichte platformen. Eind 2023 verwachten we meer zicht te hebben op de structurele consequenties voor de begroting van 2025 en verder. Deze begroting inclusief de structurele financiële consequenties van de Woo, wordt voor een zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden.

1.2 Door de krapte op de arbeidsmarkt is gekwalificeerd personeel moeilijk te vinden

Dit kan leiden tot vertraging in de uitvoering van het project. We moeten daarom zo snel mogelijk starten met de werving- en selectieprocedure.

Kosten, baten, dekking:

Voor de projectmatige aanpak is een urenraming opgesteld die uitkomt op 2 fte incidenteel voor de jaren 2023 en 2024. 1 fte voor de functie van informatiemanager en 1 fte medewerker voor de functie van digitale informatievoorziening. Bij maximale benutting van de projectfinanciering zal dit als onderstaand worden gefactureerd.

Gemeente	Aantal inwoners	Informatie manager (1 fte)	Medewerker digitale informatievoorziening (1 fte)	Projectfinanciering per gemeente per jaar voor 2023 en 2024*
Almelo	73.158	9.831	6.777	16.608
Borne	24.015	3.227	2.224	5.452
Dinkelland	26.593	3.574	2.463	6.037
Enschede	160.632	21.586	14.879	36.465

Haaksbergen	24.229	3.256	2.244	5.500
Hellendoorn	35.940	4.830	3.329	8.159
Hengelo	81.544	10.958	7.553	18.511
Hof van Twente	35.056	4.711	3.247	7.958
Losser	23.070	3.100	2.137	5.237
Oldenzaal	31.745	4.266	2.941	7.206
Rijssen-Holten	38.234	5.138	3.542	8.679
Tubbergen	21.364	2.871	1.979	4.850
Twenterand	33.712	4.530	3.123	7.653
Wierden	24.637	3.311	2.282	5.593
Totaal	633.929	85.188	58.720	143.908

*Bedrag 2024 wordt conform de begrotingsuitgangspunten 2024 geïndexeerd op basis van de looncompensatie.

Communicatie:

Het grootste verschil met de huidige Wob is dat de Woo overheden verplicht om bepaalde informatie actief, uit eigen beweging, openbaar te maken. Deze wetswijziging vraagt dan ook van de gehele organisatie bewustwording van deze actieve openbaarmaking, waarbij kwaliteit van informatie gewaarborgd blijft.

Vervolg:

1. De begroting van 2023 zal op basis van dit besluit gewijzigd moeten worden.
Dit betreft een technische begrotingswijziging, omdat de reguliere gemeentelijke bijdrage niet wijzigt. Deze wijziging is voorzien voor uw vergadering van 12 juli 2023.
2. Omdat de begroting van 2024 nog opgesteld moet worden, wordt uw besluit verwerkt in de primaire begroting van 2024.
3. Naast de projectmatige werkzaamheden leidt de Woo tot structurele werkzaamheden, waarvoor structurele financiering noodzakelijk zal zijn. Eind 2023 verwachten we meer zicht te hebben op de structurele consequenties voor de begroting van 2025 en verder. Dat zal leiden tot een begroting 2025 die ook via een zienswijze zal worden voorgelegd conform het reguliere proces.

Bijlage(n):

N.v.t.

Enschede, 22 december 2022 Dagelijks bestuur secretaris, drs. S. Dinsbach		voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink
Besluit van het algemeen bestuur:		
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 25 januari 2023		
secretaris, drs. S. Dinsbach		voorzitter, drs. C.F.M. Bruggink

Informatiebrief algemeen bestuur

Briefnummer	2022 - 8
Van	Dagelijks bestuur
Datum	22 december 2022
Onderwerp	Ontwikkelingen Publieke Gezondheid Asielzoekers

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Inleiding

De hoge instroom van vluchtelingenkinderen van diverse groepen vluchtelingen leidt ertoe dat de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) keuzes moet maken welke dienstverlening de JGZ voor welke groep kan inzetten. Hiervoor zijn, naast de hoge instroom, diverse andere oorzaken aan te wijzen zoals registratieproblemen bij de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND)/het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en het regelmatig langer openblijven van de crisisnoodopvang op diverse locaties (zie bijlage voor meer informatie). De JGZ kan, binnen de huidige capaciteit, op dit moment niet volledig voldoen aan de gemaakte afspraken voor vluchtelingenkinderen, zoals die zijn beschreven in het Publieke Gezondheid Asielzoekers(PGA)-contract dat de GGD heeft met het COA. Dit beeld wordt landelijk herkend bij andere GGD'en en JGZ-organisaties.

Vorming JGZ vluchtelingen team

De ervaring leert dat het gaat om een kwetsbare groep kinderen met een zorgachterstand in zowel lichamelijk als psychisch opzicht. Onder andere een achterstand in het Rijkvaccinatieprogramma. Het is een taak van de JGZ om deze kinderen zorg te bieden, op basis van de Wet Publieke Gezondheid en op basis van het PGA-contract met het COA.

Om goed in te kunnen spelen op de grote, steeds wisselende, instroom van niet alleen asielzoekers maar ook Oekraïense ontheemden wordt het huidige JGZ team Publieke Gezondheid Asielzoekers uitgebreid en verbreed naar het JGZ-vluchtelingenteam. Naast extra capaciteit voor de uitvoering van JGZ op de Crisisnoodopvanglocaties voor asielzoekers zal ook de zorg voor de Oekraïense kinderen door dit team worden opgepakt. Het voordeel van een specialistisch team is dat zij gerichte kennis hebben over ziekte en trauma onder vluchtelingen, buitenlandse vaccinaties en het werken met tolken.

Tijdelijke werkwijze, tot het JGZ vluchtelingenteam operationeel is

Totdat het team volledig op sterkte is (de werving vindt op dit moment plaats) vindt er beperkte JGZ zorg plaats aan kinderen op crisisnoodopvang locaties:

Geregistreerde kinderen:

- Prioriteit kinderen 0 – 4 jaar, intake arts en verpleegkundige en vaccinaties Rijks Vaccinatie Programma (RVP).
- Indien de capaciteit het toelaat ook kinderen 4+: intake arts en verpleegkundige en vaccinaties RVP. Maar voor deze groep alleen indien dit heel makkelijk te organiseren is, b.v. als de 4+ kinderen meekomen met broertjes of zusjes.
- Op melding door derden.

Niet geregistreerde kinderen:

- Niet geregistreerde kinderen (0 tot 18 jaar), conform landelijk advies, niet actief opsporen, wel handelen bij melding van derden over acute zorg (denk aan huisartsen, scholen, locatiemanagers van opvangcentra).
- Goed om te weten is dat deze kinderen allemaal uiteindelijk wel worden geregistreerd, maar zoals eerder aangegeven heeft het COA een grote achterstand in de registratie. Zodra deze kinderen ingeschreven zijn ontvangen zij alsnog alle gangbare zorg.

Met deze werkwijze volgt de JGZ het landelijk GGD/GHOR advies. De zorg op de AZC locaties en aan vluchtelingkinderen uit Oekraïne wordt ongewijzigd voortgezet.

Financiering: crisisnoodopvang leidt mogelijk tot financiële risico's

De extra JGZ inzet voor kinderen van vluchtelingen wordt op dit moment betaald uit twee geldstromen:

1. De middelen voor Publieke Gezondheid Asielzoekers van het COA.

De JGZ krijgt, volgens het PGA-contract met het COA, pas na afgeronde zorg binnen zes weken na inschrijving van het kind door de COA, de kosten vergoed. Door late inschrijving (soms met terugwerkende kracht) door het COA kan de JGZ deze termijn soms niet halen, waardoor de kosten niet vergoed worden. Deze afrekensystematiek is een malusregeling voor de JGZ-organisaties, die ingaat als de kinderen te laat gezien worden. Het probleem van te late inschrijvingen is landelijk bij GGD/GHOR aangekaart en wordt geïnventariseerd. Het COA heeft recent laten weten dat de malusregeling over 2021 niet toegepast zal worden. Door onder andere de hoge instroom en de vele verhuizingen is het onmogelijk dat alle kinderen binnen 6 weken een volledige intake kunnen krijgen. Het COA wil nog geen toezeggingen doen over 2022. GGD GHOR Nederland verwacht echter dat er over 2022 ook geen malusregeling zal worden toegepast, in 2022 is de instroom nog hoger dan in 2021 én het aantal verhuizingen is verder gestegen. Het risico dat de JGZ met de malusregeling te maken krijgt over 2022 is dus klein, maar nog niet helemaal weggenomen.

2. Extra middelen vanuit het rijk voor de JGZ-dienstverlening aan kinderen uit Oekraïne.

Op de agenda van het AB SamenTwente staat op 14 december 2022 een voorstel om de rijksbijdrage, die de gemeenten conform de decembercirculaire gemeentefonds 2022 zullen ontvangen voor uitvoering van de taken van de JGZ voor Oekraïense vluchtelingen, middels separate facturatie bij de 14 gemeenten in rekening te brengen. Dit voorstel is op 30 augustus in het AO PG besproken. Deze rijksbijdrage voor uitvoering van de JGZ-taken gaat uit van een normbedrag van € 517 per kind. In de decembercirculaire 2022 van het gemeentefonds wordt bekend gemaakt welk bedrag elke gemeente ontvangt voor deze taak, dan pas weten we of de rijksbijdrage toereikend is voor de gemaakte kosten.

Vervolg:

De werving voor het Team Vluchtelingen JGZ is al begonnen. Als het team op sterkte is, zal de dienstverlening aan kinderen niet langer beperkt worden aangeboden, maar weer volledig zijn. U wordt op de hoogte gehouden van nieuwe inhoudelijke en financiële ontwikkelingen, als daar aanleiding toe is.

Hoogachtend,
Dagelijks bestuur

Bijlage(n):

geen